İŞKUR

2018

ERZURUM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI RAPORU

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

ERZURUM ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

Yazar

Metin ERZİNCANLI

İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

İşsizlik, yeterli düzeyde istihdam oluşturamamak ve nitelikli işgücünün yetersiz olması, hiç şüphesiz ki günümüz işgücü piyasasının en önemli sorunlarındandır. Bu durum aynı zamanda sosyal, psikolojik ve ekonomik problemler gibi alt sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdamı artırmaya yönelik yatırımlar ve politikalar üretmek, tüm ülkeler için zorunluluk haline gelmiştir. Bu çalışmaları daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla öncelikle işgücü piyasasının taleplerini detaylı bir şekilde incelemek gerekmektedir. Yerel ve ulusal düzeyde uygun istihdam politikaları oluşturmak, işgücü piyasasından elde edilen verilerle mümkün olacaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2010 yılından günümüze yerel düzeyde uygulanacak işsizlik ve istihdam politikalarının, etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla, işverenlerimizin görüş ve önerilerine başvurmaktadır. Bu görüş ve öneriler doğrultusunda istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin istediği özelliklerde nitelikli işgücüne daha kolay ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR, kurum sisteminde yer alan kayıtlı işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak nitelikli eleman yetişmesine katkı sağlamaktadır. Bu şekilde işverenin nitelikli eleman ihtiyacı karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

Yerel düzeyde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun olarak geliştirmek ve İŞKUR tarafından sunulan hizmetleri daha etkin hale getirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirilmiştir. İl düzeyinde işgücü arz ve talep verilerini içeren bu çalışmanın sonucunda oluşturulan rapor, istihdam politikaları adına genel bir rehber görevi üstlenmektedir.

Bu çalışmanın gerçekleşmesi adına gösterdikleri özverili çalışmalar nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü İş ve Meslek Danışmanlarına, çalışma kapsamında işyeri bilgi formlarını titiz bir şekilde yanıtlayıp görüş bildiren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Erzurum İşgücü Piyasası Araştırması analiz çalışmasının ülkemiz, ilimiz ve tüm ilgililer için faydalı olmasını temenni ediyorum.

Okay MEMİŞ
Erzurum Valisi

ÖNSÖZ

İstihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetleriyle birlikte ulusal istihdam politikasının oluşturulmasında rol alan ve işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biri olan İŞKUR; hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamu hizmeti sunmaktadır. İşgücü piyasası verilerini yüz yüze görüşmelerle elde edip bu verileri analiz eden, yorumlayan ve işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler yerine getirmektedir.

Türkiye İş Kurumu, üstlendiği yasal ve sosyal sorumluluğun bilinciyle her geçen gün daha da genişleyen bir kitleye hizmet vermektedir. İşgücünün arz ve talep kısmını iyi analiz edip geleceğe yönelik istihdam politikalarını daha sağlıklı bir şekilde planlamak İŞKUR ile birlikte sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için çok önemlidir.

Kurumumuz bu çalışma ile kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek hem işgücü piyasası hakkında bilgi toplamakta hem de işverenlerin işgücü ihtiyacını en kısa sürede karşılamaya çalışmaktadır. Türkiye Geneli ve il düzeyinde cinsiyet bazında mevcut çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiştir. Aynı zamanda ziyaret edilen işverenlerimize kurumumuzun hizmetleri hakkında danışmanlık hizmeti sunulmuştur.

Bu bağlamda ziyaret edilen işverenler Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile bazı büyük illerde örneklem diğer illerde ise tam sayım olmak üzere belirlenmiştir. 2018 yılı Nisan-Mayıs döneminde büyük çoğunluğu 20 ve üzeri kişi istihdam eden 105 bin 742 işyerine iş ve meslek danışmanlarımız tarafından ziyaret gerçekleştirilerek işveren veya işveren temsilcisi ile görüşülüp işyeri bilgi formu doldurulmuştur. Erzurum'da ise bu kapsamda 518 işyeri için veri derlenmiştir.

Bu çalışma kapsamında hazırlanan 2018 yılı "İşgücü Piyasası Analizi" raporu, hem işgücü arzına ilişkin bazı değerlendirmeleri, hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız koordinatörlüğünde kurumumuz İş ve Meslek Danışmanları aracılığıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri içermektedir. Her il için ayrı ayrı hazırlanmış olan bu raporlar tamamlandığında sonuçları kamuoyuyla paylaşılacaktır.

Bu itibarla İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının İŞKUR ailesi ve diğer tüm kullanıcılar için hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen kurum personelimize ve kıymetli vakitlerini ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize teşekkür ederim.

Recep DEMİR
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ i
TABLOLAR LİSTESİ ii
ŞEKİLLER LİSTESİ iii
KISALTMALAR iv
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 3
BİRİNCİ BÖLÜM 4
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ 4
İŞKUR GÖSTERGELERİ 4
Açık İşler 4
İşe Yerleştirmeler 5
Kayıtlı İşsiz 6
Aktif İşgücü Programları 8
İşsizlik Ödeneği 11
İKİNCİ BÖLÜM 12
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 12
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 14
İşyeri Verileri 14
Mevcut İstihdam 26
AÇIK İŞLER 28
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 38
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 43
SONUÇ 50

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017) 5
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017) 6
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017) 8
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 9
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017) 9
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 10
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017) 11
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 14
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 24
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu 25
Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 26
Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 27
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 28
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı 29
Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 33
Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı 34
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 35
Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması 36
Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler 37
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 39
Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı 40
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri 42
Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler 42
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 44
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 45
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 45
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 46

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017) 4
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017)..... 5
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı..... 7
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017) 11
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı 15
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı 16
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu..... 17
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 18
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu..... 19
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı 20
Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu..... 21
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%) 22
Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)..... 22
Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 23
Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri..... 25
Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi..... 30
Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 30
Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 31
Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi 32
Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı..... 32
Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 39
Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı..... 41
Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı..... 47
Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı 48
Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı 48

KISALTMALAR

İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu rapor, Erzurum İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 518'dir. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Erzurum ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 20 bin 255 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 16 bin 105 çalışan erkeklerden, 4 bin 150 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Bilgi ve İletişim sektöründe, erkeklerin yüzde 50,5'i, kadınların ise yüzde 49,5'i istihdam edilmektedir. Erzurum ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ile Hizmet ve Satış Elemanlarıdır.

Erzurum ilinde açık iş oranı yüzde 0,9 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 2,6 olup, Erzurum ili açık iş oranı bakımından 1,7'lik bir farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 2,2 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörüdür. Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş oranı yüzde 1,7'dir. Erzurum ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; Hizmet ve Satış Elemanları, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır. İl genelinde açık işlerin yüzde 37,7'si için lise altı eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Erzurum ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Erzurum ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Şoför-Yük Taşıma

mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Satış Danışmanı/Uzmanı ve İş Makineleri Operatörü meslekleri takip etmektedir. Eleman teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,8'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Erzurum ilinde işverenlerin yüzde 15,3'ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle hem Türkiye genelinde hem de Erzurum ilinde her 10 işyerinden 2'si istihdamın artacağını öngörmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,1 iken bu oran Erzurum ilinde ülke geneline yakın olup yüzde 2,6'dır.

GİRİŞ

Bu çalışma Erzurum işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevucut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Erzurum İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde tesis etmek, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2018 yılı için Erzurum ilinde 2 Nisan-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları analiz edilerek Erzurum ilinde işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)

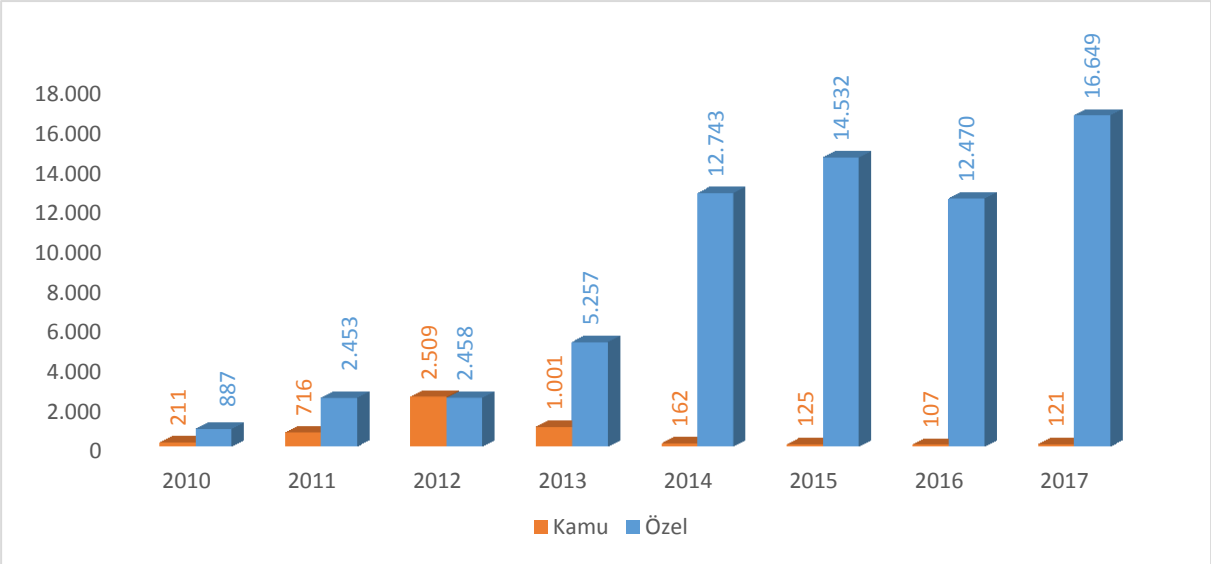

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında bin 98 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2017 yılına gelindiğinde 16 bin 770 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2011 yılından itibaren 2015 yılına kadar artış eğilimi göstermiştir. 2016 yılında açık iş sayısı bir önceki yıla göre yüzde 14,2 oranında azalmıştır. 2017 yılı itibariyle alınan açık işler zirveyi görmüş ve bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 33,3 oranında artış göstermiştir. Açık işler sektör bazında

incelendiğinde ise İŞKUR'un özellikle 2013 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017)

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	4.162
Büro Memuru (Genel)	1.232
Aşçı	1.221
Sekreter	1.153
Satış Danışmanı / Uzmanı	894
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	713
Güvenlik Görevlisi	659
Beden İşçisi (Temizlik)	601
Beden İşçisi (İnşaat)	478
Temizlik Görevlisi	425

Kaynak: İŞKUR

Erzurum ilinde 2017 yılında 16 bin 770 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 4 bin 162 açık iş ile Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 36,1'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Büro Memuru (Genel) ve Aşçı meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2017 yılında yıllık bazda 2 milyon 691 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017)

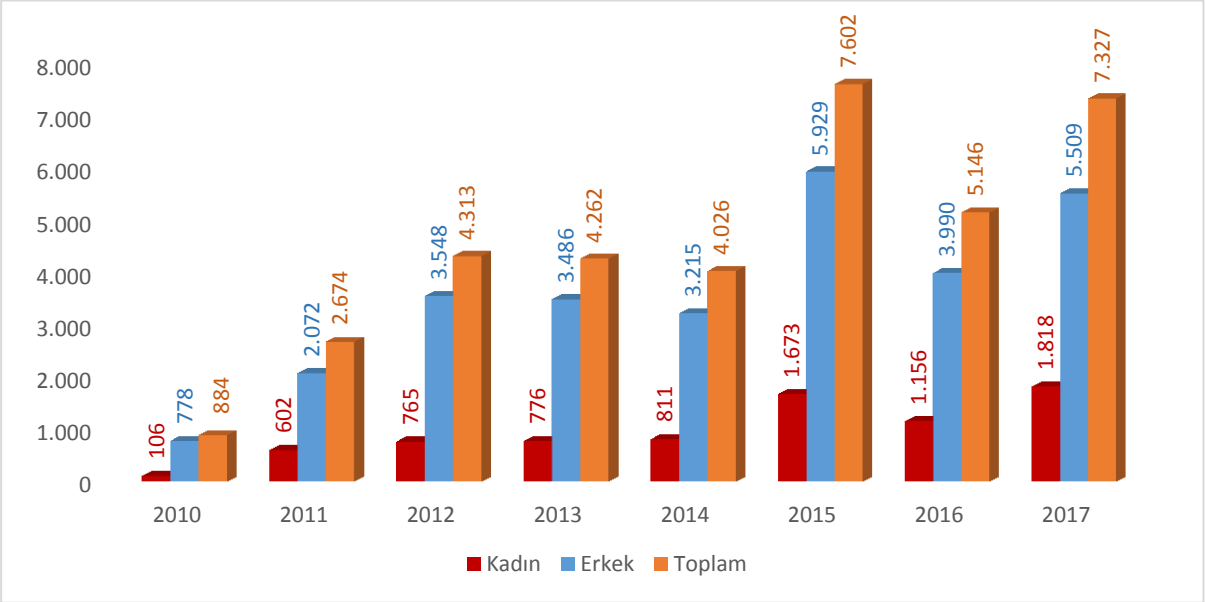

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 884 olan Erzurum ilinde işe yerleştirilenlerin 778'i erkek, geri kalan 106 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemektedir. 2015 yılında ise belirgin bir artış yaşanarak 7 bin 602 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2017 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 24,8'i kadınlardan oluşmuştur. İşe yerleştirilen kadın sayısı yıllar içerisinde artarak 2017 yılında bin 818 kişi olmuştur.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihityaçlarını zamanında karşılaması en temel fonskiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	1.804	119	1.923
Büro Memuru (Genel)	663	417	1.080
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	305	238	543
Beden İşçisi (İnşaat)	453	0	453
Güvenlik Görevlisi	303	86	389
Satış Danışmanı / Uzmanı	211	125	336
Beden İşçisi (Temizlik)	246	79	325
Reyon Görevlisi	173	98	271
Temizlik Görevlisi	171	57	228
Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi	129	80	209

Kaynak: İŞKUR

Erzurum ilinde bin 923 kişi işe yerleştirmeyle Beden İşçisi (Genel) mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının % 33,4'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Büro Memuru (Genel) ve Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı meslekleri takip etmektedir. Erkekler en çok Beden İşçisi (Genel) ve Büro Memuru (Genel) mesleklerinde işe yerleştirilirken, kadınlar ise en çok Büro Memuru (Genel) ve Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; Hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Bir yıl kesintisiz olarak İŞKUR sistemi ya da ofisleri kullanmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabileceklerdir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı

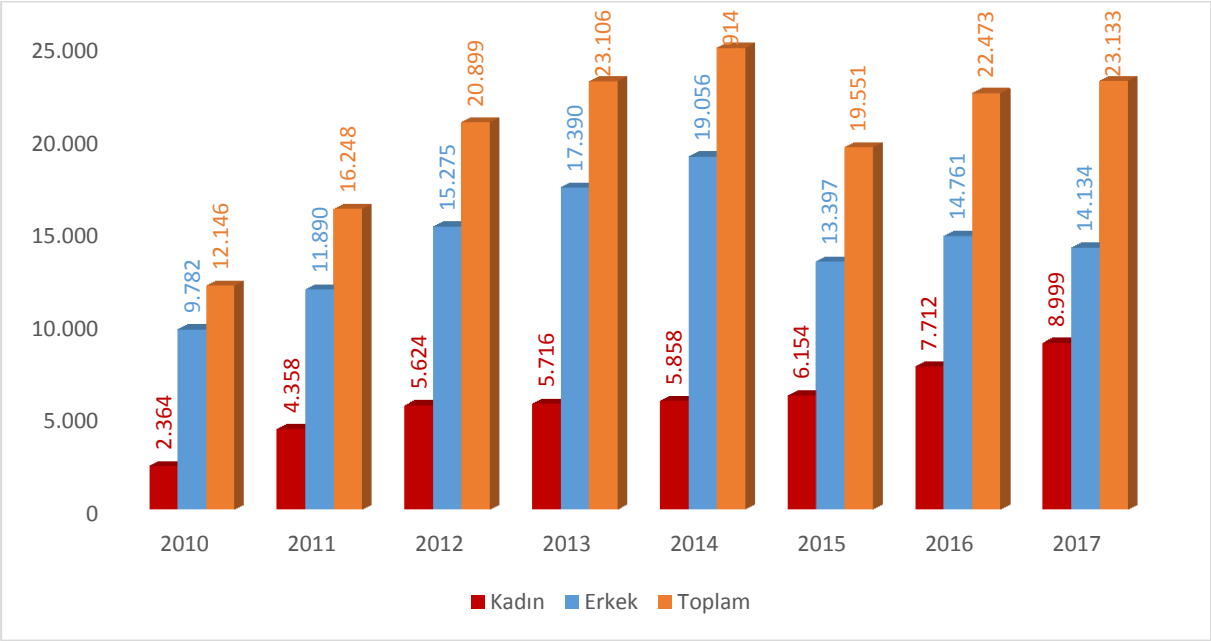

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Erzurum ilinde İŞKUR'a kayıtlı 12 bin 146 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 9 bin 782'si erkek, 2 bin 364'ü ise kadınlardan oluşmaktadır. 2017 yılında ise toplam 23 bin 133 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR olarak işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta, İŞKUR'a kayıtlı kadınların sayısındaki önemli artıştır. 2010 yılında Erzurum'da 2 bin 356 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2017 yılında önemli ölçüde artarak 8 bin 999'a yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

Erzurum ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu ilk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Erzurum ilinde Kuruma kayıtlı 5 bin 189 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Erzurum

ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının %22,4'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Büro Memuru (Genel) ve Satış Danışmanı / Uzmanı meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde de aynı durum söz konusudur. Kadınlarda en çok Beden İşçisi, Büro Memuru, Satış Danışmanı / Uzmanı gibi mesleklerin yanı sıra Sekreter ve Beden İşçisi (Temizlik) gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	69	699	786	1.485
2011	63	821	1.067	1.888
2012	40	517	646	1.163
2013	13	128	174	302
2014	37	467	301	768
2015	57	805	448	1.253
2016	65	1.008	341	1.349
2017	76	1.285	324	1.609

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları 2013 yılına kadar azalma eğilimi gösterirken 2017 yılına kadar artış göstermiştir. 2017 yılında ise düzenlenen 76 mesleki eğitim kursuna bin 609 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 324'ü erkek, bin 285'i kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2017 yılında kursiyerlerin yüzde 79,9'unun kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında

katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Giysi Tadilatçısı	Arıcı	Giysi Tadilatçısı
Süt Sığırı Yetiştiricisi	Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi	Saç Bakım ve Yapımcısı
Saç Bakım ve Yapımcısı	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Büyükbaş Hayvan)	Süt Sığırı Yetiştiricisi
Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi	Bilgisayar Destekli Muhasebe Görevlisi	Düz Dikiş Makineci
Bilgisayar Destekli Muhasebe Görevlisi	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Fasulye Yetiştiricisi
Düz Dikiş Makineci	Fasulye Yetiştiricisi	Bilgisayar Destekli Muhasebe Görevlisi
Fasulye Yetiştiricisi	Mantar Yetiştiricisi	Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı
Arıcı	Makine Bakım Yardımcı Elemanı	Dekoratif El Sanatları Üretim Elemanı
Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı	Süt Sığırı Yetiştiricisi	Cilt Bakım Elemanı
Dekoratif El Sanatları Üretim Elemanı	Bilgisayar Operatörü (Çizim Programları)	Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla Giysi Tadilatçısı, Süt Sığırı Yetiştiricisi ve Saç Bakım ve Yapımcısı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Giysi Tadilatçısı, Saç Bakım ve Yapımcısı ve Süt Sığırı Yetiştiricisi mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Arıcı, Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi ile Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Büyükbaş Hayvan) mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	1	0	3	3
2011	62	32	73	105
2012	55	90	63	153
2013	190	171	255	426
2014	243	218	317	535
2015	684	493	880	1.373
2016	626	514	1.085	1.599
2017	883	1.039	1.528	2.567

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2010 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisindedir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. 2017 yılında düzenlenen toplam kurs sayısı 2016 yılına göre yüzde 41 oranında artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasınında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2017 yılında 883 program düzenlenmiş olup toplam 2 bin 567 kişi programa katılmıştır. Katılımcıların yüzde 40,5'i kadınlardan, yüzde 59,5'i erkeklerden oluşmaktadır 2017 yılı verilerine göre işbaşı eğitim programlarından yararlanan kişi sayısı bir önceki yıl verilerine kıyasla yüzde 60,5 oranında artış göstermiştir.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Satış Elemanı (Perakende)	Satış Elemanı (Perakende)	Satış Elemanı (Perakende)
Reyon Görevlisi	Reyon Görevlisi	Reyon Görevlisi
Satış Danışmanı / Uzmanı	Garson (Servis Elemanı)	Satış Danışmanı / Uzmanı
Büro Memuru (Genel)	Satış Danışmanı / Uzmanı	Büro Memuru (Genel)
Garson (Servis Elemanı)	Büro Memuru (Genel)	Hemşire
Büro İşçisi	Büro İşçisi	Sekreter
Hemşire	Pazarlamacı	Aşçı
Ön Muhasebeci	Sayaç Okuma Elemanı (Elektrik)	Aşçı Yardımcısı
Aşçı Yardımcısı	Market Elemanı	Ön Muhasebeci

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Satış Elemanı (Perakende) ve Reyon Görevlisi mesleklerinde işbaşı eğitim programı düzenlenmiştir. Bu sıralama, hem kadın hem de erkek katılımcılar için değişmemiştir.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	3	19	51	70
2011	1	12	30	42
2012	1	48	65	113
2013	4	68	136	204
2014	11	87	136	223
2015	8	73	125	198
2016	13	108	198	306
2017	31	229	528	757

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2017 yılında 31 tane girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2017 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı 2016 yılına göre yüzde 138,5 daha fazladır. Programa 2017 yılında 229'u kadın, 528'i erkek olmak üzere toplam 757 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017)

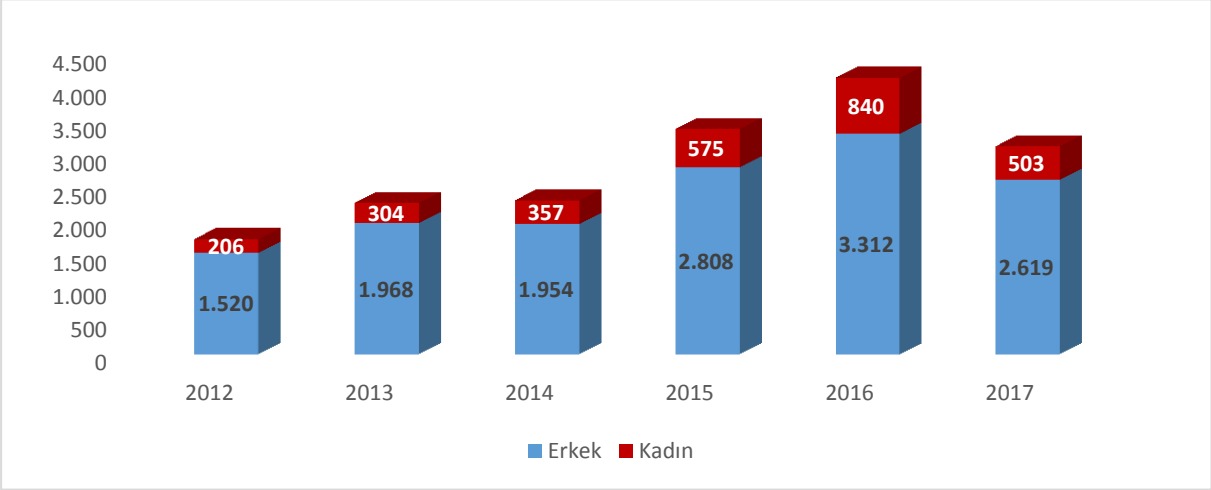

Kaynak: İŞKUR

Erzurum ilinde 2017 yılında yüzde 16,1'i kadın olmak üzere 3 bin 122 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2017 yılında 2016 yılına göre yüzde 24,8 oranında azalış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hane halkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından itibaren İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007 yılından günümüze kadar devam ettirilen araştırmalar 2009-2013 tarihleri arasında iki defa yapılmış olup, sonraki yıllarda bir kez yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 2 Nisan - 11 Mayıs 2018 tarihleri arasında Türkiye genelinde 105 bin 742 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2019 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Erzurum ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Erzurum ilinde 518 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 20 bin 255 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında Erzurum ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri derlenmiştir. Tablo 8'de Erzurum ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşveren Sayısı
İnşaat	148
Toptan ve perakende ticaret	140
İmalat	53
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	33
Ulaştırma ve depolama	27
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	25
Eğitim	21
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	17
Diğer hizmet faaliyetleri	12
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	9
Bilgi ve iletişim	9
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	7
Madencilik ve taş ocakçılığı	5
Finans ve sigorta faaliyetleri	4
Gayrimenkul faaliyetleri	3
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1
Genel Toplam	**518**

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde İnşaat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Erzurum ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 28,6'sı İnşaat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İnşaat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 17,9'dur.

Bu durumda Erzurum ilinde İnşaat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İnşaat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 27'si bu sektörde bulunmaktadır. Bu sektörde de yüzde 18,4 olan Türkiye ortalamasının üzerinde bir oran olarak gerçekleşmiştir. Erzurum ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yarısından fazlası İnşaat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde 1'er tane işyeri ile yer almaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Erzurum ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

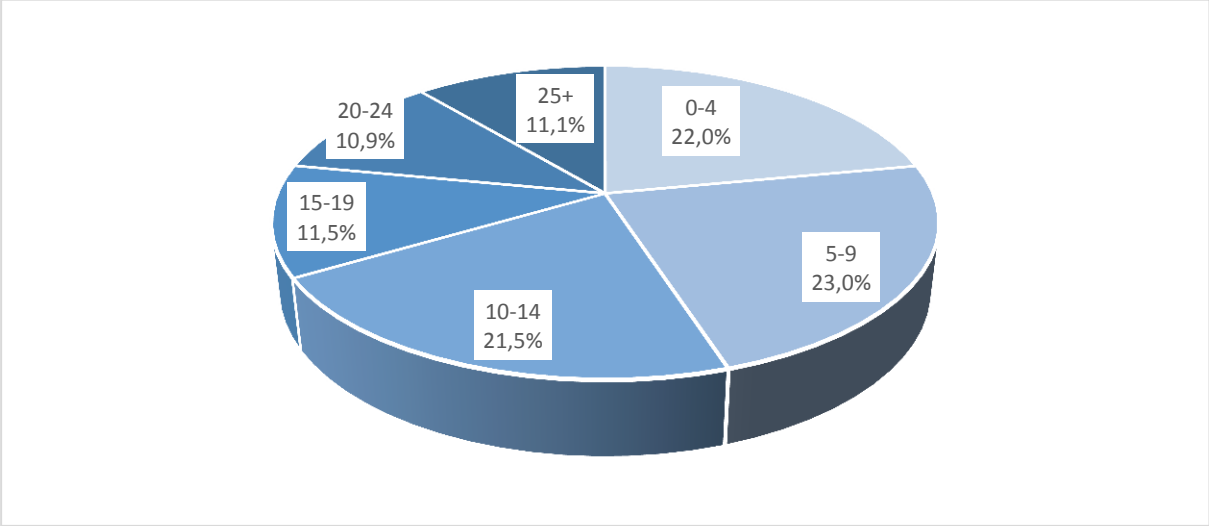

Kaynak: İPA 2018

Şekil 5'te görüldüğü üzere Erzurum ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 23'ü 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 22'dir. İşyerlerinin yüzde 45'i 0-9 yaş aralığındadır. İşyerlerinin yüzde 22'si ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir. Erzurum ilinde araştırma kapsamındaki her 3 işyerinden 2 tanesinin kuruluşu 15 yıldan az olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı

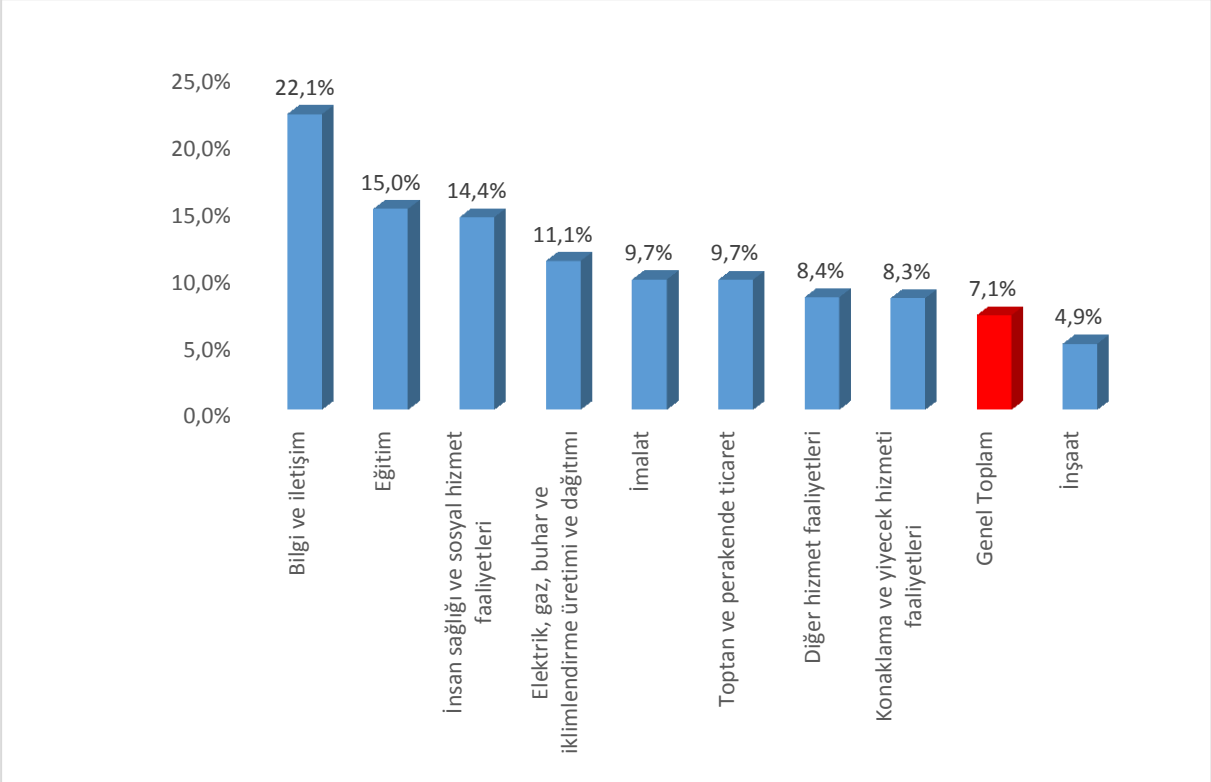

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde Bilgi ve İletişim sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 22,1'inde part-time çalışan bulunmaktadır. Erzurum ili genelinde part-time çalışması olan işyerleri oranı yüzde 7,1 olarak gerçekleşmiştir. Bilgi ve İletişim sektörü Türkiye genelinde de bu konuda öne çıkmış ve yüzde 20,8 ile birinci sırada yer almaktadır. Erzurum ilinde ikinci sırada Eğitim sektörü yer almaktadır. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 15'inde part-time çalışan bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 14,4 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İnşaat sektöründe işgücü, part-time çalışma yapma eğiliminde yüzde 4,9 ile daha az bulunmaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir.

Şekil 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu

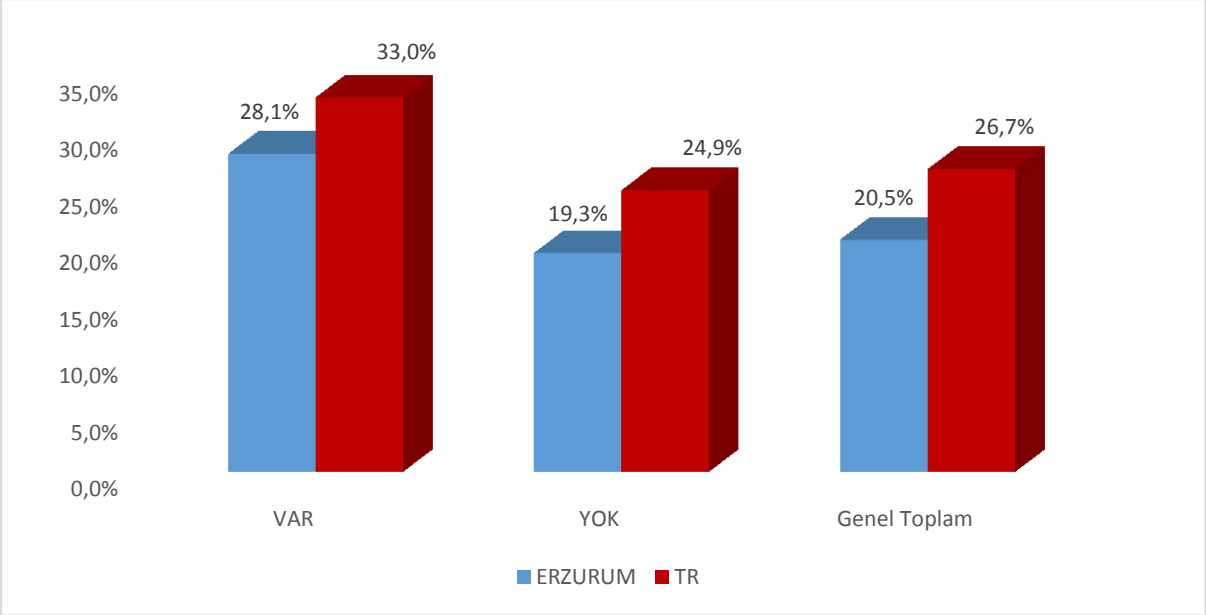

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,7'sini kadınlar oluşturmaktayken Erzurum ilinde bu oran yüzde 20,5 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Erzurum ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 28,1 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 19,3 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,9'da kalmıştır. Erzurum ilinde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilemektedir. Türkiye geneli ile benzer bir durum söz konusudur.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

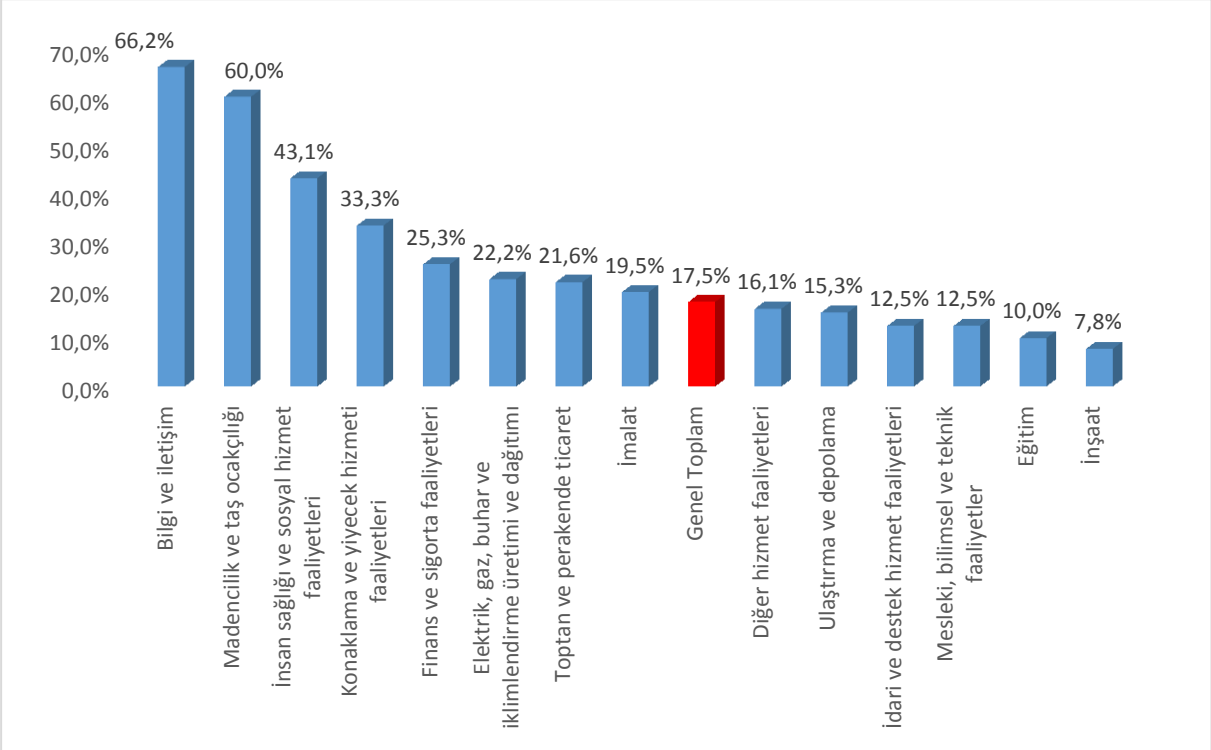

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde işyerlerinin yüzde 17,5'inde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 26,3'tür. Erzurum ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyerleri Bilgi ve İletişim ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörlerinde görülmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işyerlerinin yarıdan fazlasında vardiyalı çalışma söz konusudur. İnşaat sektörü ise yüzde 7,8 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektörler olmuştur. İnşaat sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni çalışma saatlerinin düzensiz ve işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Erzurum ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; Bilgi ve İletişim, Madencilik ve taş ocakçılığı, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Finans ve Sigorta faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Toptan ve Perakende Ticaret ve İmalat olmuştur.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

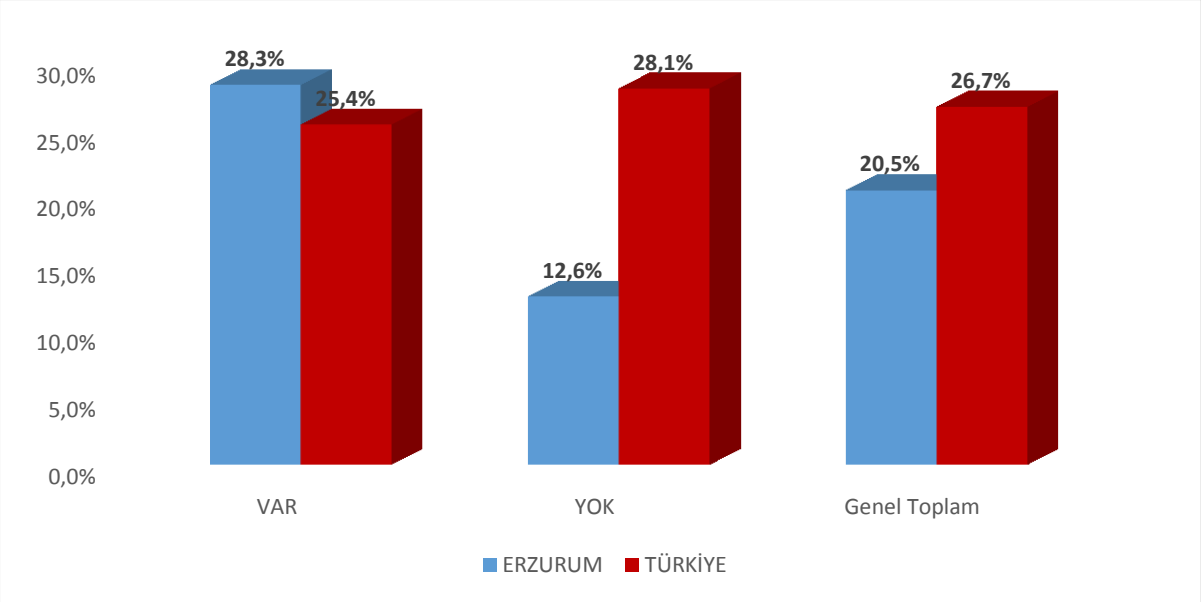

Kaynak: İPA 2018

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilime ters yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Erzurum ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 28,3'ü kadın, yüzde 71,7'si ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 12,6'ya düşmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Erzurum ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 20,5'inin kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 5 çalışandan 1'i kadınlardan oluşmakta olup, Türkiye ortalamasında ise her 4 çalışandan 1'i kadınlardan oluşmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece

2,7'lik farkla daha fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Erzurum ilinde ters yönde işlemektedir.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

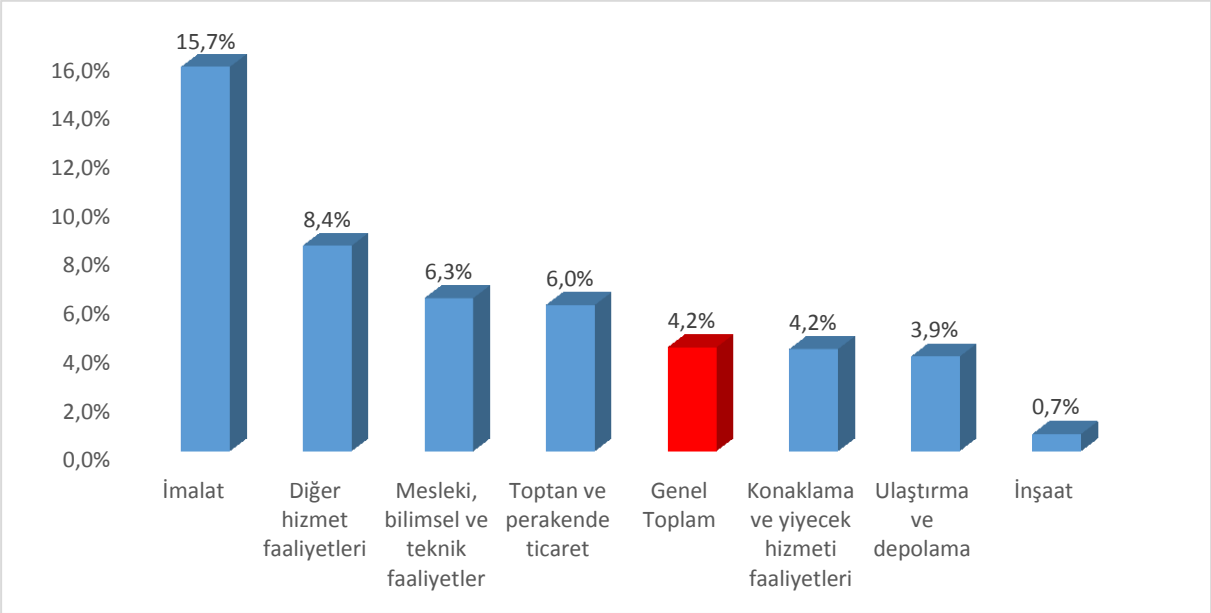

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde 17 sektörden 7 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 15,7'si ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 8,4 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör dışında Mesleki,Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri ihracat yapma oranı anlamında Erzurum ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 22,4'ü ihracat yapmakta ilk iki sektör olarak yüzde 53,2 ile İmalat ve yüzde 27,4 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İmalat sektörü ilin yüzde 10,2'lik payını oluştururken ihracat yapan işyerlerinde yoğunluktadır. Bu sektördeki işverenlerin ihracat yapma oranının diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı ekonomik faaliyet gösterdiklerine işaret etmektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu

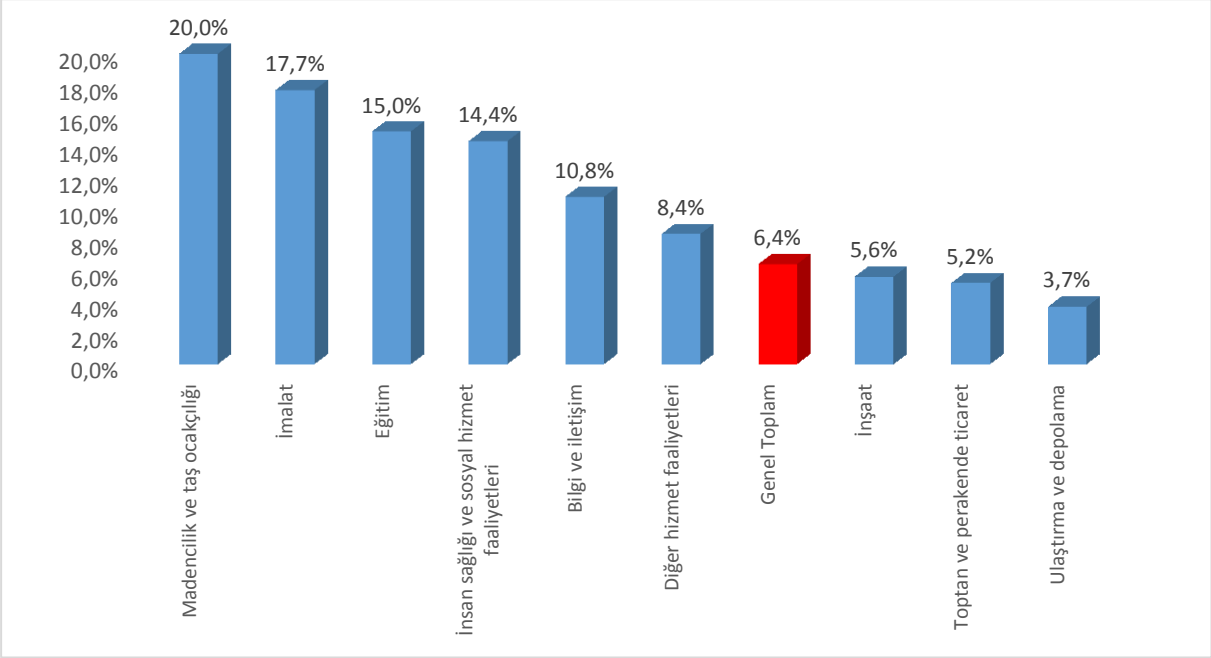

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde 17 sektörden 9 sektörde bulunan işyerleri Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 6,4 olarak gerçekleşmiştir. Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 20'si Ar-Ge çalışması yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 17,7 ile İmalat sektörü bulunmaktadır. Üç ve dördüncü sırada ise yüzde 15 ile Eğitim ve yüzde 14,4 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleri yer almaktadır. Bu dört sektörün yanısıra Bilgi ve İletişim ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı anlamında Erzurum ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 14,5'i Ar-Ge çalışması yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 33,5 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 31,2 ile İmalat sektörleri ön plana çıkmaktadır. Erzurum ilinde en fazla işyeri İnşaat sektöründe olmasına rağmen Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 5,6 ile il ortalamasının altında yer almaktadır.

Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%)

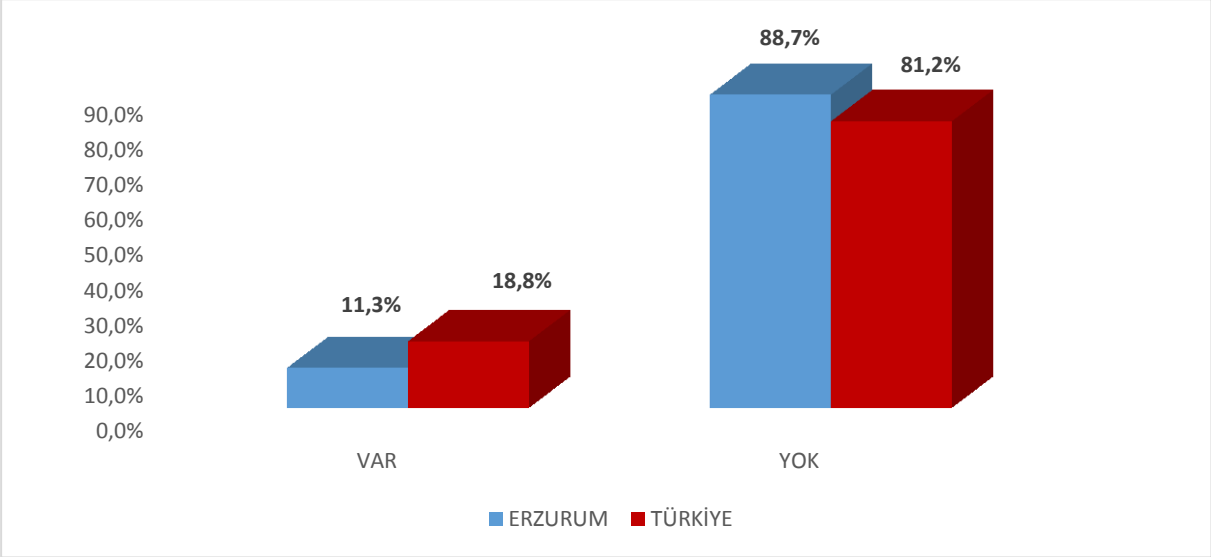

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 11,3'ü gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 18,8 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 13'te planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

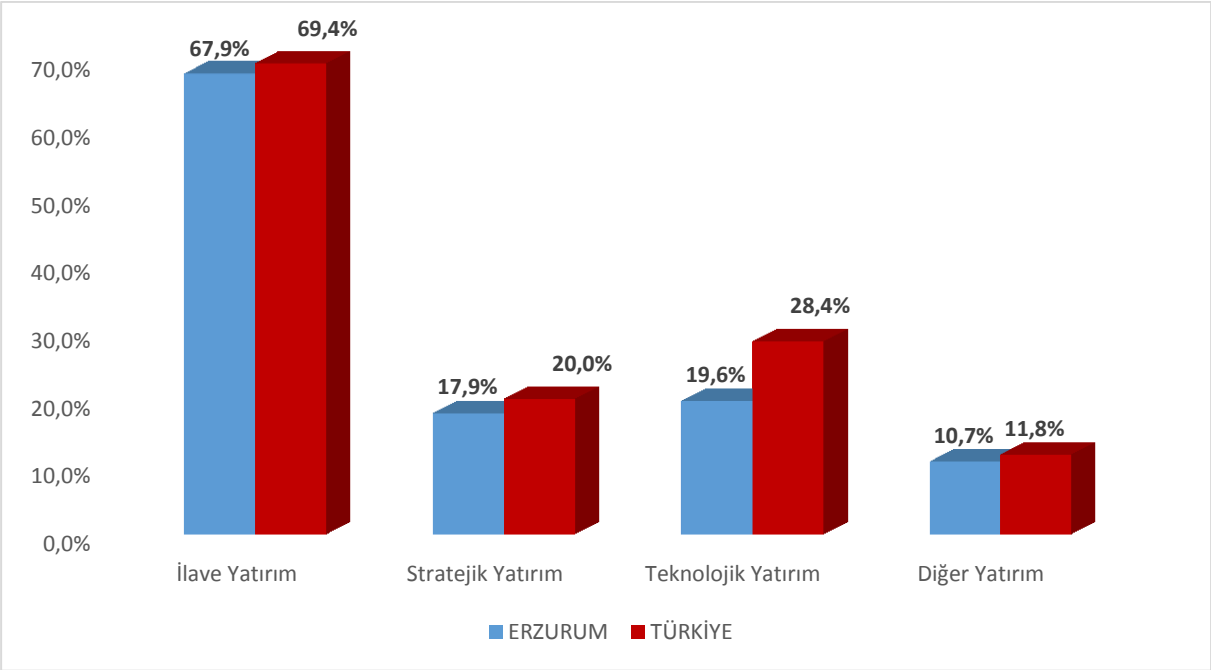

Kaynak: İPA 2018

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işyerleri yatırım türlerine göre incelendiğinde; Erzurum ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işverenlerin yüzde 67,9'u ilave yatırım, yüzde 19,6'sı teknolojik yatırım, yüzde 17,9'u stratejik yatırım ve yüzde 10,7'si diğer yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı

planlayan işverenlerin yüzde 69,4'ü ilave yatırım, yüzde 28,4'ü teknolojik yatırım, yüzde 20'si stratejik yatırım ve yüzde 11,8'i diğer yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

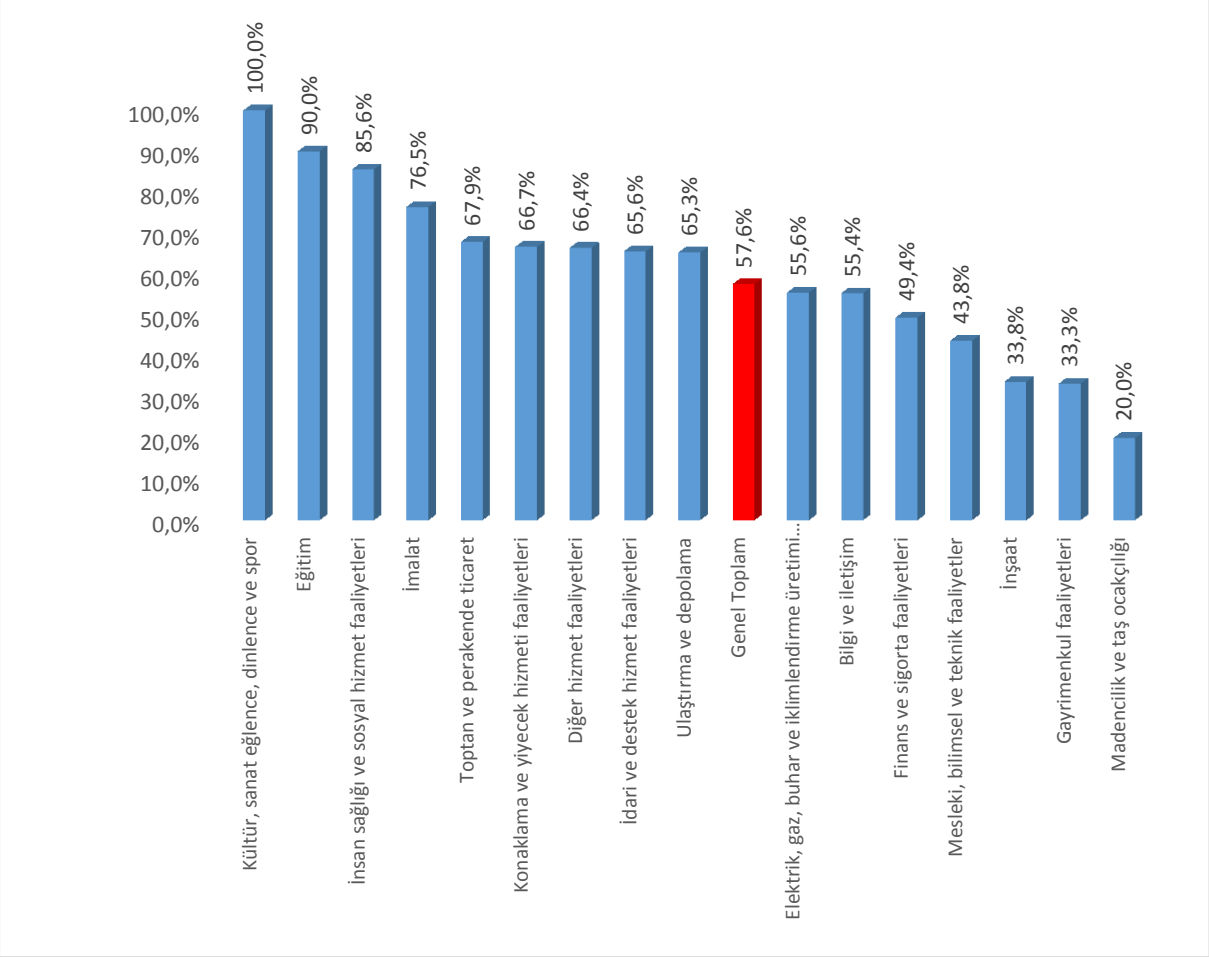

Kaynak: İPA 2018

Şekil 14'te İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Erzurum ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 57,6'sı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 46,7 olarak gerçekleşerek, bu oran Erzurum ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

Erzurum ilinde Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor sektöründe yer alan işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. İlin en çok işyerine sahip olan İnşaat sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 57,6'nın altında kalarak yüzde 33,8 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu durumun oluşmasında Erzurum ilinde İnşaat sektöründe yer alan firmaların bir kısmının yerel firmalar olmaması ve sezonluk işlerinden dolayı teşviklerden faydalanmayı düşünmemeleridir.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
İmalat	2,6%	66,6%	84,6%	41,0%	2,6%	2,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	60,0%	80,0%	60,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	0,0%	85,4%	56,2%	12,5%	0,0%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret	5,5%	86,8%	85,7%	35,2%	3,3%	3,3%
Ulaştırma ve depolama	5,9%	88,2%	82,3%	11,8%	5,9%	5,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	12,5%	87,5%	75,0%	43,8%	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	100,0%	79,6%	60,2%	0,0%	19,5%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	71,4%	71,4%	14,3%	0,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	4,8%	95,2%	71,6%	38,2%	4,8%	4,8%
Eğitim	0,0%	77,8%	88,9%	66,7%	0,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	83,2%	100,0%	66,4%	0,0%	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	75,3%	62,1%	50,0%	0,0%	12,6%
Genel Toplam	**3,5%**	**82,8%**	**77,6%**	**34,6%**	**2,1%**	**2,8%**

Kaynak: İPA 2018

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan işyerleri en çok yüzde 82,8 ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmeti almıştır. İşyerlerinin 77,6'sı Eleman Talebi hizmetinden yararlanırken yüzde 34,6'sı İşbaşı Eğitim Programı alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir.

Erzurum ilinde en çok oranda Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor sektöründe yer alan tek işyeri İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğunu belirtmiştir. Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıda yer alan Tablo 9'da bulunmaktadır. Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor sektöründeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanan tek işyeri, hem Eleman Talebi hem de Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetlerinden faydalanmıştır. Ancak bu sektörde araştırma kapsamına giren işyeri sayısının düşük olması oranın yüksek çıkmasına sebep olmaktadır. Finans ve Sigorta faaliyetleri sektöründe ise işyerlerinin tamamı hem Danışmanlık ve Yönlendirme hem de Eleman Talebi hizmetinden faydalanmıştır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanan Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe yer alan işyerlerinin tamamı İşbaşı Eğitim Programından, Bilgi ve İletişim ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerindeki işyerlerinin tamamı ise Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetlerinden faydalanmıştır.

Özellikle kısa çalışma ödeneği almak için diğer sektörlere nazaran Hizmet sektöründe faaliyet gösteren işyeri yetkilileri daha çok İŞKUR ile temasa geçmiştir. Bu sonuçtan hareketle Erzurum ilinde, zorlayıcı sebeplerden ve Hizmet sektöründeki işyeri sayısının diğer sektörlerden fazla olmasından dolayı İŞKUR'dan destek almış olduğu söylenebilir.

Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu

Memnuniyet	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İşbaşı Eğitim Programları	Kısa Çalışma Ödeneği	Mesleki Eğitim Kursu
Kararsızım	20,0%	1,3%	2,2%	9,1%	83,3%	12,6%
Memnun Değilim	20,0%	0,0%	0,9%	8,1%	0,0%	0,0%
Memnunum	60,0%	98,7%	96,9%	82,8%	16,7%	87,4%

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlananların memnuniyet oranları incelendiğinde; en fazla memnuniyet yüzde 98,7 ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmeti olmuştur. Bu hizmeti memnuniyet düzeyinde yüzde 96,9 ile Eleman Talebi, yüzde 87,4 ile Mesleki eğitim kursu, yüzde 82,8 ile İşbaşı Eğitim Programları, yüzde 60 ile Çalışanlara Yönelik Eğitim hizmetleri izlemektedir. Kısa Çalışma Ödeneği hizmetinde kararsızlık oranının yüksek olmasının nedeni ise bu hizmetin işverenler tarafından rağbet görmemesidir.

Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

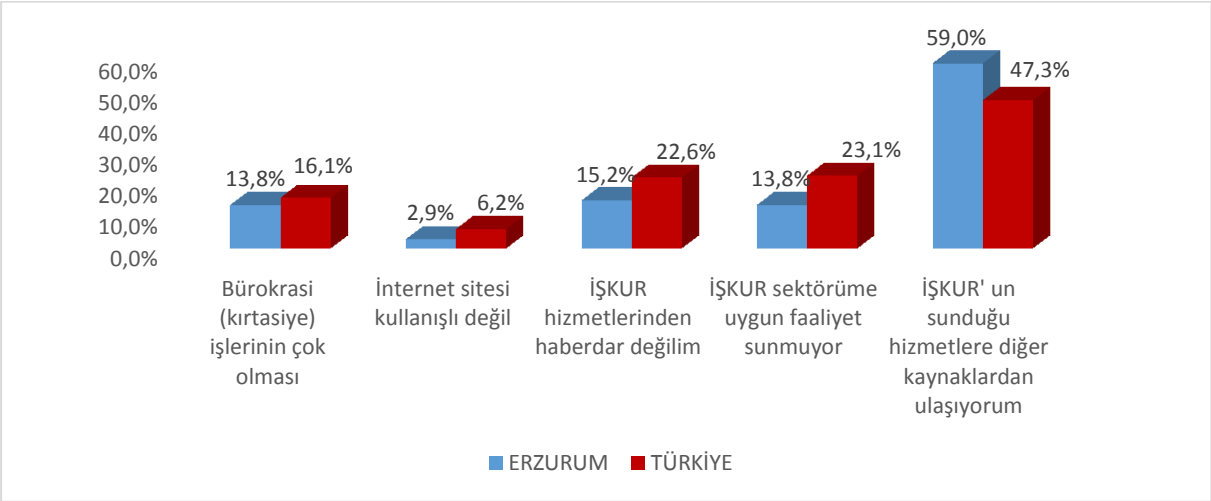

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 59 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi, yüzde 15,2 ile İŞKUR hizmetlerinden haberdar olunmaması ve yüzde 13,8 ile İŞKUR'un sektöre uygun faaliyet sunmaması ve Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde ise Erzurum ilinde olduğu gibi ilk sırada yüzde 25,2 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde Erzurum ilinden farklı olarak iki ve üçüncü sırada yüzde 12,3 ile İŞKUR'un sektöre uygun faaliyet sunmaması ve yüzde 12 ile İŞKUR hizmetlerinden haberdar olunmaması gerekçe gösterilmiştir.

Mevcut İstihdam

Erzurum ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Erzurum ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 20 bin 255 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 16 bin 105 çalışan erkeklerden, 4 bin 150 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Bilgi ve İletişim	2.208	2.253	4.461
Toptan ve Perakende Ticaret	490	3.382	3.872
İnşaat	107	2.618	2.725
İmalat	138	2.154	2.292
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	160	1.540	1.700
Ulaştırma ve Depolama	40	970	1.010
Eğitim	368	448	816
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	105	628	733
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	88	620	708
Diğer Hizmet Faaliyetleri	67	528	595
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	297	290	587
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	51	223	274
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	3	259	263
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	25	78	103
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0	71	71
Gayrimenkul Faaliyetleri	2	42	44
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0	1	1
Genel Toplam	**4.150**	**16.105**	**20.255**

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre dağılımda ise; Erzurum ilinde çalışanların önemli bir kısmı Bilgi ve İletişim ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde istihdam edilmektedir. Erkeklerin yüzde 35'i, kadınların ise yüzde 65'i bu iki sektörde istihdam edilmektedir. Toplam çalışan sayıları içinde ise bu iki sektörde çalışma oranı yüzde 41,1 olarak gerçekleşmiştir.

Erzurum ilinde 20+ çalışanı olan İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe kadın çalışan sayısı, erkek çalışan sayısından daha fazla olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde ise Sağlık ve Eğitim sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir. Ancak bu durum Erzurum ili için söz konusu değildir.

Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	2.475	2.768	5.244
Hizmet ve Satış Elemanları	581	2.530	3.110
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	12	3.080	3.091
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	223	2.414	2.637
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	6	2.131	2.137
Profesyonel Meslek Mensupları	622	1.098	1.720
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	155	1.392	1.547
Yöneticiler	76	670	746
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0	22	22
Genel Toplam	**4.150**	**16.105**	**20.255**

Kaynak: İPA 2018

Toplam çalışanlar içerisinde Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar grubunda çalışanların oranı diğer meslek grupları ile kıyaslandığında önemli bir ölçüde ayrışmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 25,9'u, erkek çalışanların yüzde 17,2'si ve kadın çalışanların yüzde 59,6'sı bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer almakta ve yüzde 15,4 oranında çalışanı barındırmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 15,3 oran ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu yer almaktadır.

Erzurum ilinde ilk iki sıradan farklı olarak kadınlarda ikinci sırada çalışanların yüzde 15'i Profesyonel Meslek Mensupları meslek gurubunda yer almaktadır. Erkeklerde ise en fazla çalışanın olduğu ilk üç meslek grubu toplam çalışan sıralaması ile aynı gerçekleşmiştir.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grupları ise Yöneticiler, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Erzurum ilinin sosyo-ekonomik yapısında ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında çalışanların tamamı erkeklerden oluşmuştur.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Beden İşçisi (Genel)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi (Banka)	Beden İşçisi (Genel)
Şoför-Yük Taşıma	Büro Memuru (Genel)	Şoför-Yük Taşıma
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi (Banka)	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Temizlik Görevlisi	Kasiyer	Şoför (Yolcu Taşıma)
Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı	İşletme Elektrik Bakımcısı
Büro Memuru (Genel)	Reyon Görevlisi	Beden İşçisi (İnşaat)
Şoför (Yolcu Taşıma)	Hemşire	Satış Danışmanı / Uzmanı
İşletme Elektrik Bakımcısı	Bankacılık Meslek Elemanı	Güvenlik Görevlisi

Kaynak: İPA 2018

Tablo 13'te ise Erzurum ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle en fazla çalışılan ilk 10 mesleğin sıralamaları değişse de erkek çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında aynı olması, toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından kaynaklanmaktadır. Çağrı merkezi müşteri temsilcisi ve Müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı mesleği hem erkeklerde hem kadınlarda hem de toplamda en fazla çalışılan meslekler olarak ortaya çıkmıştır. Bu durumun oluşmasında en önemli etken, Erzurum ilinde çağrı merkezlerine yapılan yatırımların fazla olmasıdır. Kadınların en fazla çalıştığı meslekler içerisinde hem erkeklerden hem de toplamdan farklı olarak Kasiyer, Reyon Görevlisi, Bankacılık Meslek Elemanı bulunmaktadır.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup

olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
Toptan ve Perakende Ticaret	87	2,2%	17,1%
İmalat	30	1,3%	21,6%
İnşaat	17	0,6%	5,6%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	13	4,4%	6,3%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	9	1,3%	12,5%
Bilgi ve İletişim	7	0,2%	32,8%
Eğitim	6	0,8%	10,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	3	0,5%	16,8%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	3	0,5%	42,5%
Ulaştırma ve Depolama	1	0,1%	3,9%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	1	1,0%	24,2%
Genel Toplam	**177**	**0,9%**	**11,7%**

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 60 işyerinde 177 açık iş tespit edilmiştir. Erzurum ilinde Toptan ve Perakende Ticaret sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 177 kişilik açık işin yüzde 49,2'sine tekabül eden 87 kişilik kısmı, bu sektördeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise İmalat ve İnşaat sektörleridir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 14'ten de görüleceği üzere Erzurum ilinde açık iş oranı yüzde 0,9 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Erzurum ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 99 kişilik dolu kadronun yanında 1 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 2,2 ile Toptan ve perakende ticaret sektörü olarak tespit edilmiştir.

Erzurum ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 11,7'sinde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

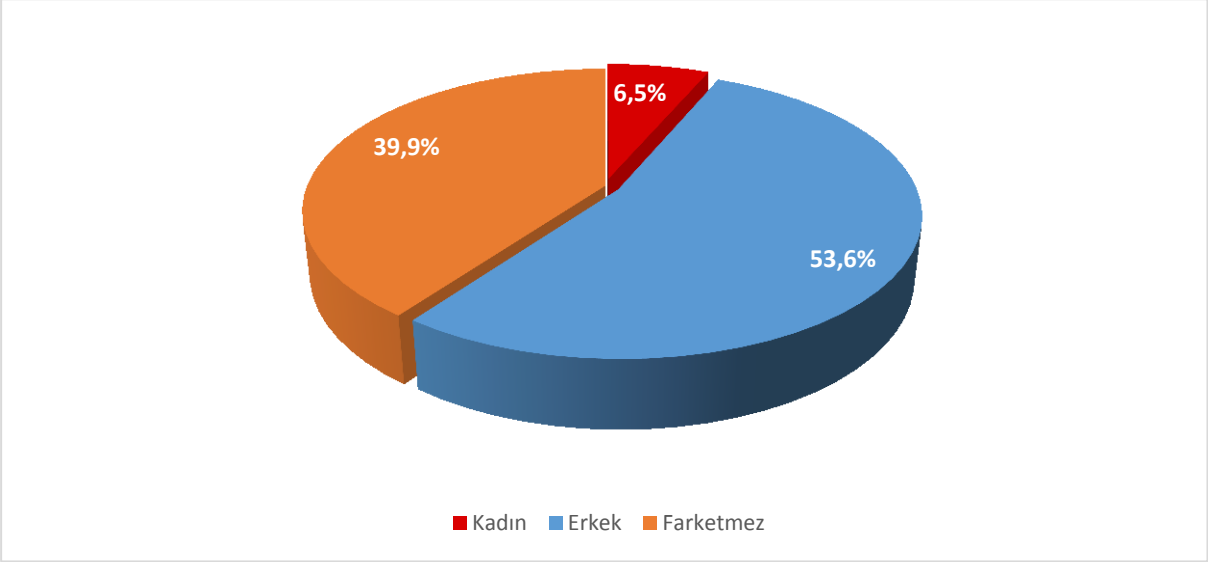

Kaynak: İPA 2018

Şekil 16'da Erzurum ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Erzurum ilinde açık işlerin yüzde 53,6'sında işverenler erkek işgücü talep etmekte iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 39,4 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,9 iken, Erzurum ilinde yüzde 6,5 düzeyinde kalmıştır. Türkiye genelinde işverenlerin yaklaşık yarısı açık işlerinde herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunmamıştır. Erzurum ilinde ise işverenlerin yüzde 39,9'u açık işlerinde cinsiyet tercihinde bulunmamıştır. Kadın çalışan oranı düşük olmasına rağmen açık işlerde cinsiyet çok önemli değildir.

Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

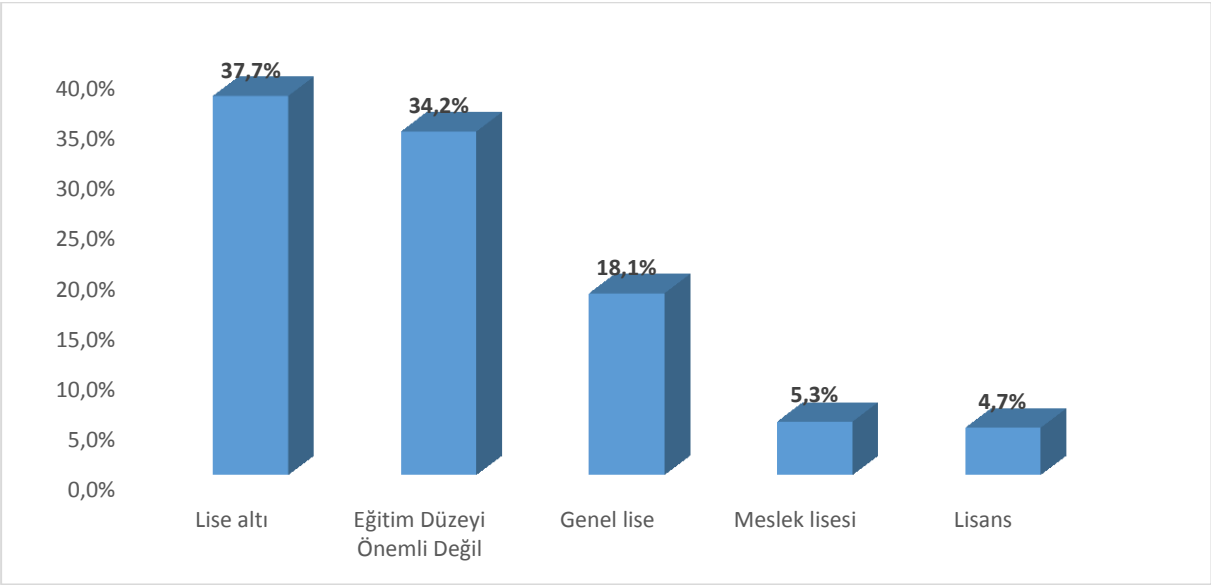

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilindeki açık işlerin yüzde 37,7'sinde işverenler lise altı eğitim düzeyi talep etmişlerdir. Açık işi olan işverenlerin yüzde 34,2'si ise herhangi bir eğitim düzeyi istememiştir. Açık işlerde en az talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 4,7 ile lisanstır. Erzurum işgücü piyasasında açık işlerde eğitim düzeyinin çok önemli olmadığı görülmektedir.

Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

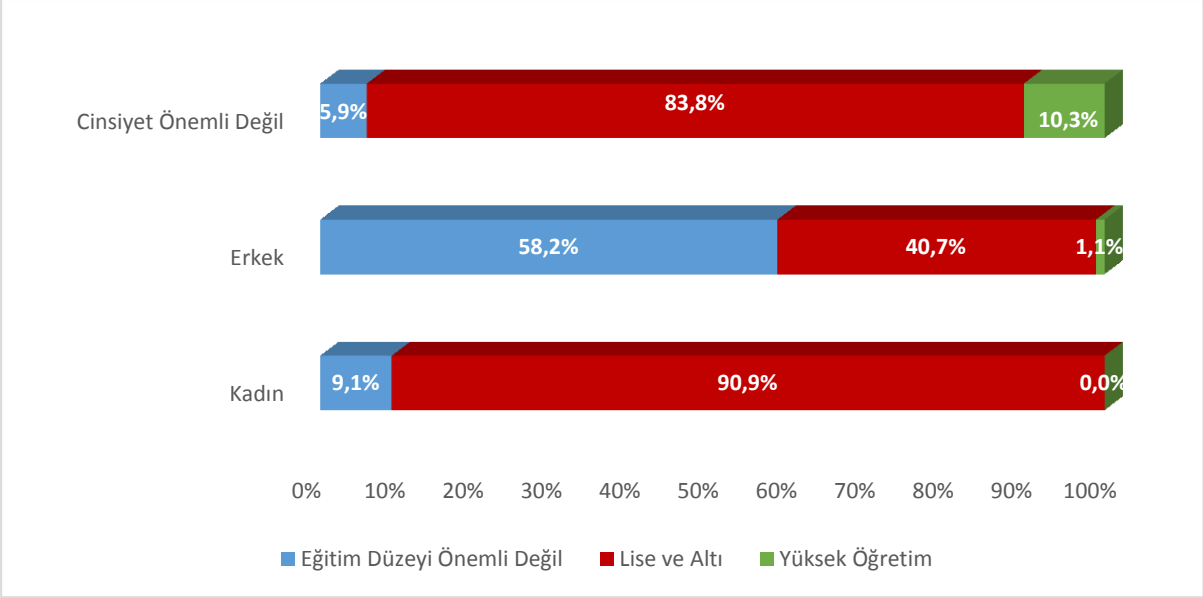

Kaynak: İPA 2018

Şekil 18'de açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 83,8 oranında lise altı eğitim düzeyi istenmektedir. Yüzde 10,3 oranında yüksek öğretim seviyesinde ve yüzde 5,9 oranında ise eğitim düzeyi önemli olmayan işgücü tercih edilmektedir. Erkeklerin tercih edildiği açık işlerde yüzde 58,2 oranında, kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 9,1 oranında eğitim düzeyi önemli görülmemektedir. Hem kadın hem de cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, lise altı eğitim seviyesi seçeneği ön plana çıkmaktadır. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklere nazaran daha fazla oranda eğitim düzeyi yüksek işgücü talep edilmiştir.

Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi

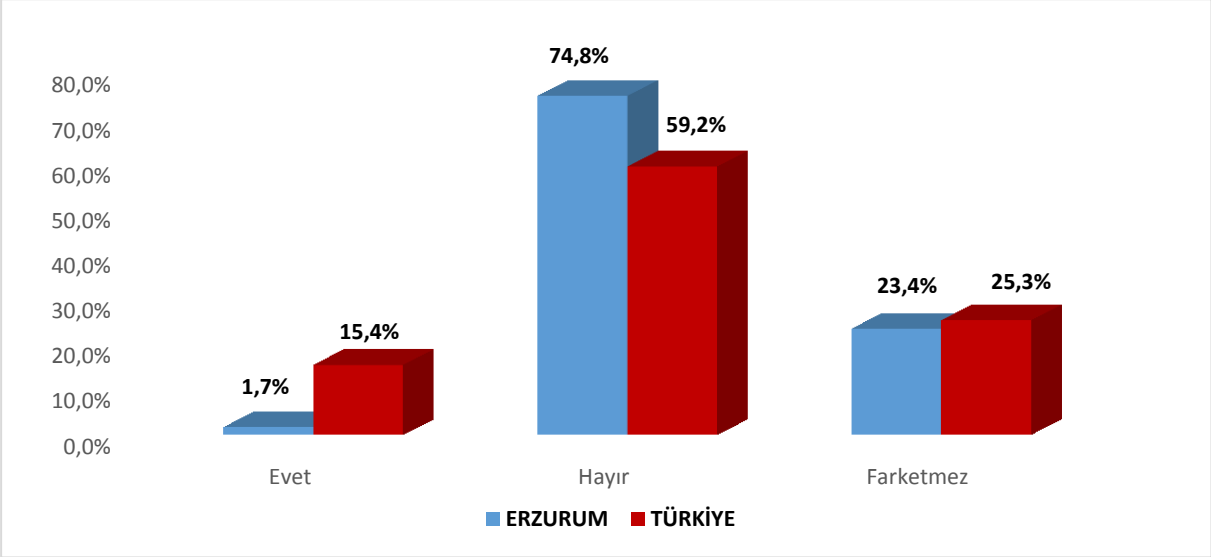

Kaynak: İPA 2018

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; Erzurum ilinde yüzde 1,7 oranında evet denilmiştir. Farketmez diyenlerin oranı yüzde 23,4'tür. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede her 4 açık iş için 1 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir.

Türkiye genelinde ise yüzde 15,4 oranında evet, yüzde 25,3 oranında farketmez denmiştir. Yani her 5 açık iş için 2 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir. Erzurum ilinde Türkiye geneline göre engelli işçi çalıştırma eğiliminin daha düşük oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

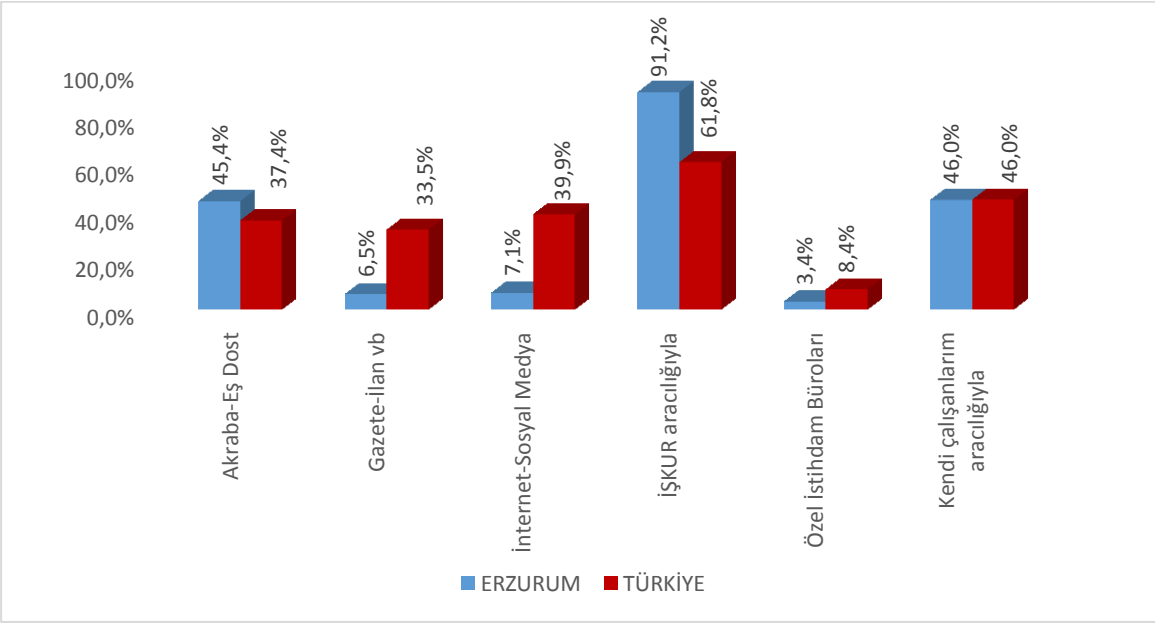

Kaynak: İPA 2018

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 20'de Erzurum ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Erzurum ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 91,2 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 61,8 olarak gerçekleşmiştir. Erzurum ilinde ikinci sırada yüzde 46 ile Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 45,4 ile Akraba-Eş Dost Aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır.

Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	3	1	3	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	3	1	2
Takım Çalışması	3	2	2	2
İletişim ve İfade Yeteneği	1	4	4	3
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	5	5	5	4
Bilgisayar kullanımı	2	6	7	5
Satış ve Pazarlama Becerisi	5	9	6	6
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	4	8	8	7
Proje Tabanlı Çalışma	-	7	9	8
Yabancı Dil	-	-	10	9

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi hem erkeklerde hem de genel toplamda birinci sırada, kadınlarda ve cinsiyetin önemli olmadığı durumlarda ise üçüncü sırada olduğu görülmektedir. Kadınlarda ve cinsiyetin önemli olmadığı durumlarda birinci sırada ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi bulunmaktadır. Yabancı dil becerisi hem herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde hem de genel toplamda, son sırada talep edilen beceri olarak ortaya çıkmıştır.

Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Hizmet ve Satış Elemanları	54	1,7%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	30	1,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	28	1,3%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	26	0,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	17	0,6%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	10	0,7%
Profesyonel Meslek Mensupları	10	0,6%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	1	4,6%
Yöneticiler	0	0,0%
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0,0%
Genel Toplam	**177**	**0,9%**

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 30,5'tir. İkinci sırada ise Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu bulunmaktadır.

Erzurum ili için tespit edilen yüzde 0,9'luk açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranının en yüksek oranda yüzde 1,7 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar gelmektedir.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi çalışanlarım aracılığıyla
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	32,3%	4,0%	12,0%	100,0%	23,2%	20,2%
Hizmet ve Satış Elemanları	40,4%	15,4%	1,9%	86,5%	0,0%	61,6%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	56,6%	0,0%	0,0%	81,1%	0,0%	56,3%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	60,3%	20,1%	40,2%	90,0%	0,0%	49,8%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	31,0%	0,0%	13,8%	86,2%	0,0%	13,8%
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	-	-	-	-	-	-
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	60,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	60,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	66,8%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	63,1%
Yöneticiler	-	-	-	-	-	-
Genel Toplam	**45,4%**	**6,5%**	**7,1%**	**91,2%**	**3,4%**	**46,0%**

Kaynak: İPA 2018

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları, Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar olmuştur. Bu meslek gruplarındaki açık işlerin yüzde 100'ü İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur. Diğer gruplardaki açık işlerin %80'inden fazlası İŞKUR aracılığıyla karşılanmaktadır.

Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Reyon Görevlisi	-	1	-	-	-	-	-	2	-	3
Garson (Servis Elemanı)	-	1	-	2	-	-	-	3	-	-
Şoför-Yük Taşıma	-	1	-	-	-	-	2	4	-	3
Sıhhi Tesisatçı	-	2	-	-	-	-	-	3	-	1
Satış Danışmanı / Uzmanı	4	-	-	1	-	2	3	5	-	6
Ön Muhasebeci	1	-	3	-	-	5	4	-	-	2
Mobilya Montajcısı	-	2	-	-	-	-	-	3	-	1
Beden İşçisi (Genel)	-	1	-	2	-	-	-	3	-	4
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	3	4	-	1	-	-	2	-	-	-
Makine Teknikeri	-	2	-	-	3	-	-	-	-	1

Kaynak: İPA 2018

Tablo 18'de Erzurum ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Reyon Görevlisi, Garson (Servis Elemanı), Şoför-Yük Taşıma ve Beden İşçisi (Genel)mesleklerinde aranan becerilerdeki ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak ön plana çıkmaktadır.

Sıhhi Tesisatçı, Mobilya Montajcısı ve Makine Teknikeri mesleklerinde Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe, Satış Danışmanı / Uzmanı ve Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı mesleklerinde İletişim ve İfade Yeteneği, Ön Muhasebeci mesleğinde ise Bilgisayar kullanma becerisi ilk sırada aranmaktadır.

Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Sekreter	Şoför-Yük Taşıma	Reyon Görevlisi	Reyon Görevlisi
Temizlik Görevlisi	Sıhhi Tesisatçı	Satış Danışmanı / Uzmanı	Garson (Servis Elemanı)
Ön Muhasebeci	Mobilya Montajcısı	Garson (Servis Elemanı)	Şoför-Yük Taşıma
Büro Memuru (Genel)	Beden İşçisi (Genel)	Ön Muhasebeci	Sıhhi Tesisatçı
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Garson (Servis Elemanı)	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Satış Danışmanı / Uzmanı
Güzellik Hizmetleri Elemanı/Estetisyen	Makine Teknikeri	Pazarlamacı	Ön Muhasebeci
-	Camcı	Akaryakıt İstasyon Sorumlusu	Mobilya Montajcısı
-	Forklift Operatörü	Oto Satış Elemanı	Beden İşçisi (Genel)
-	Beton Transmikser Operatörü	Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
-	Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat ve Montajcısı	Makine Mühendisi	Makine Teknikeri

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Reyon Görevlisi, Garson (Servis Elemanı), Şoför-Yük Taşıma, Sıhhi Tesisatçı, Satış Danışmanı / Uzmanı, Ön Muhasebeci, Mobilya Montajcısı, Beden İşçisi (Genel), Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Makine Teknikeridir. İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan üç meslek ise Sekreter, Temizlik Görevlisi, Ön Muhasebecidir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan üç meslek Şoför-Yük Taşıma, Sıhhi Tesisatçı, Mobilya Montajcısı, cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Reyon Görevlisi, Satış Danışmanı / Uzmanı, Garson (Servis Elemanı) meslekleridir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Erzurum ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 32 bin 229 işyerinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Erzurum ilinde ise 20+ istihdamlı 100 işyeri temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 19,4 ile Erzurum ilinin eleman temininde ülke genelinden daha az oranda güçlük çektiği görülmektedir. Söz konusu bu oran Türkiye geneli için yüzde 31 olarak hesaplanmıştır.

Erzurum ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ve Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin Toptan ve perakende ticaret, İnşaat ve İmalat sektörlerinde olduğu görülmektedir. Söz konusu sektörlerdeki mevcut işyerlerinin fazla olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörü gibi Erzurum ilinde işyeri sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çekilen işyeri oranında düşük çıkması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
Toptan ve Perakende Ticaret	129
İnşaat	54
İmalat	52
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	15
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	6
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	5
Eğitim	4
Gayrimenkul Faaliyetleri	4
Bilgi ve İletişim	4
Diğer Hizmet Faaliyetleri	3
Ulaştırma ve Depolama	3
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	1
Genel Toplam	**281**

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde 281 kişilik işgücü temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle Toptan ve Perakende Ticaret sektörü ön plana çıkmaktadır. Erzurum ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 45,9'u bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, İnşaat ve İmalat sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir.

Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

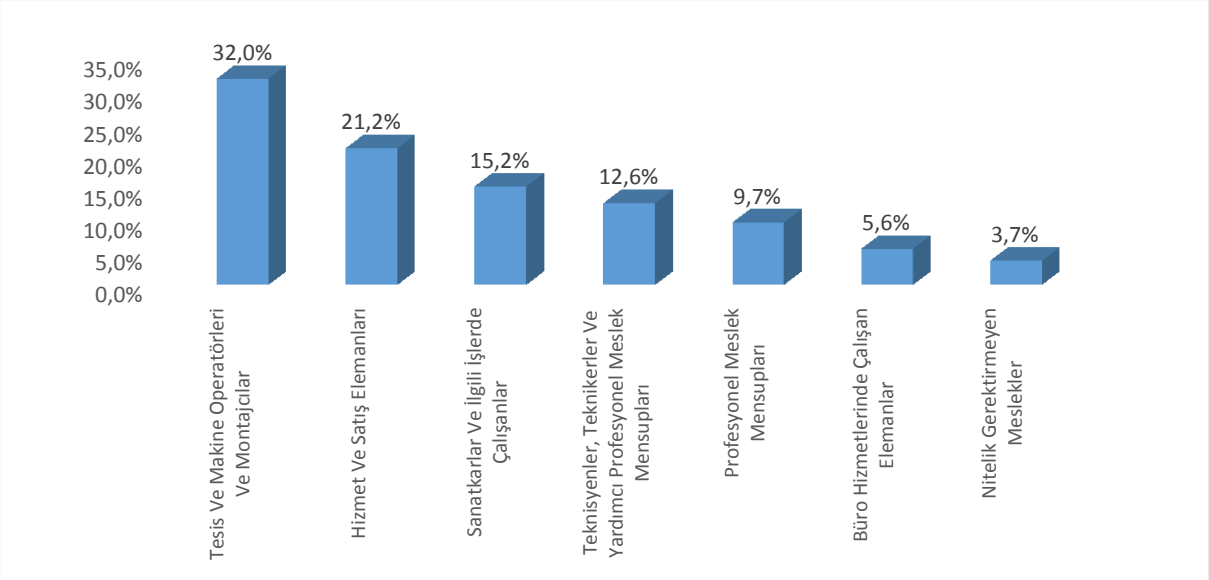

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 90 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 32'si bu meslek grubunda yer

almaktadır. Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu en az temininde güçlük çekilen meslek grubu olarak ortaya çıkmıştır.

Türkiye genelinde de 20+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranında birinci sırada, Erzurum ilinde olduğu gibi Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu bulunmaktadır. Son sırada yer alan Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubu Türkiye genelinde eleman temininde güçlük çekme oranında dördüncü sırada yer alarak Erzurum ili ile farklılık göstermektedir.

Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı
Şoför-Yük Taşıma	31
Satış Danışmanı / Uzmanı	21
İş Makineleri Operatörü	20
Makine Teknikeri	17
Mobilya Montajcısı	15
Pazarlamacı	12
Garson (Servis Elemanı)	12
Aşçı	8
Kamyon Şoförü	7
Diğer	139
Toplam	**281**

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 31 kişi ile Şoför-Yük Taşıma mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 21 kişi ile Satış Danışmanı / Uzmanı ve 20 kişi ile İş Makineleri Operatörü meslekleri gelmektedir.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Şoför-Yük Taşıma, Satış Danışmanı / Uzmanı ve Pazarlamacı olmak üzere toplam üç mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. Erzurum ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Şoför-Yük Taşıma, Satış Danışmanı / Uzmanı, Mobilya Montajcısı ve Garson (Servis Elemanı), mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

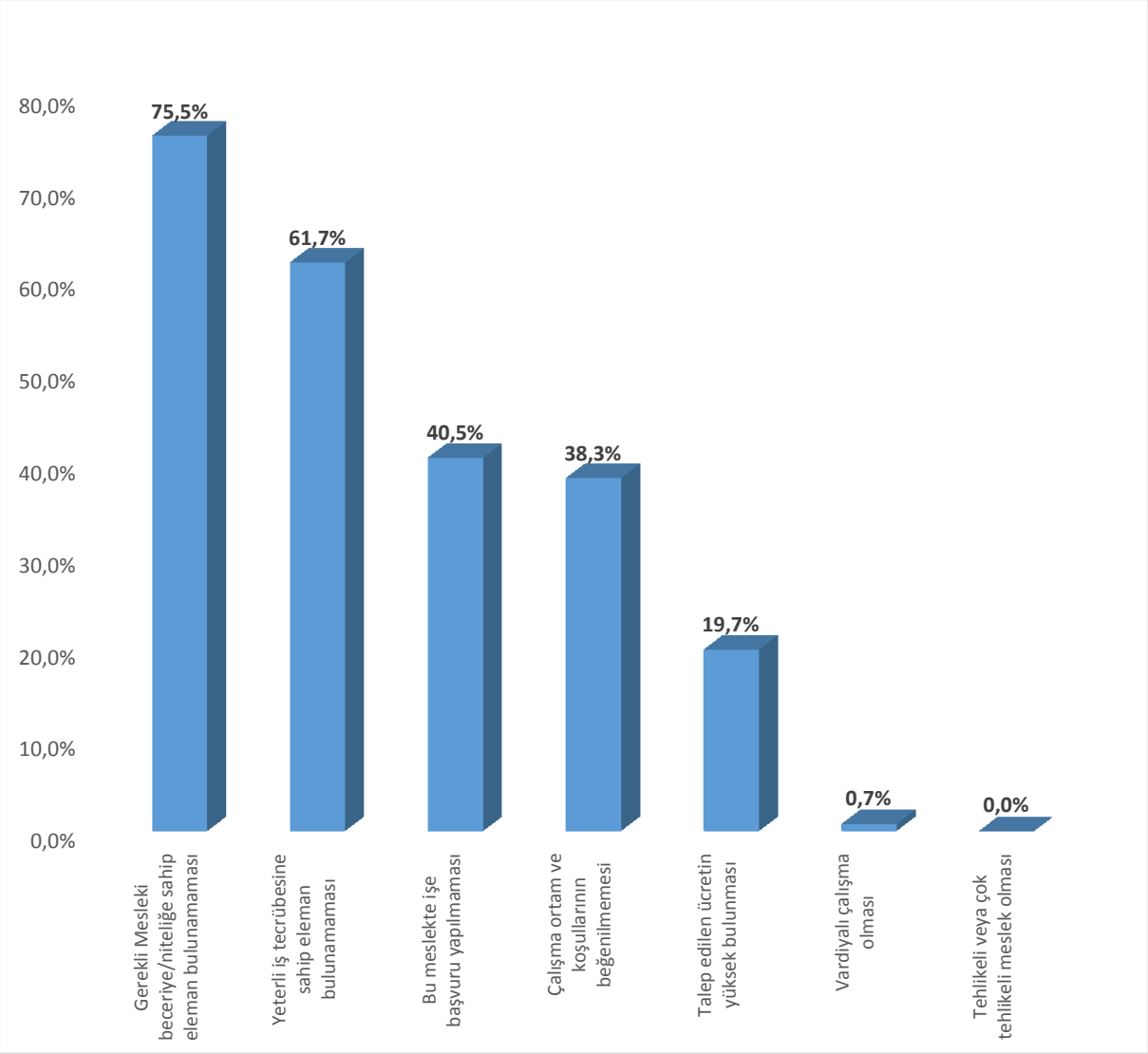

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımında ise Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ön plana çıkmaktadır.

Mesleklere göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği görülmektedir. TGÇM nedenlerinin dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan yeterli iş tecrübesine sahip bireyler sağlandığında il genelinde talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek bulunması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli veya çok tehlikeli meslek olması
Şoför-Yük Taşıma	3,3%	53,3%	40,0%	83,3%	10,0%	0,0%	0,0%
Satış Danışmanı / Uzmanı	45,1%	69,9%	34,9%	50,1%	9,8%	0,0%	0,0%
İş Makineleri Operatörü	0,0%	73,7%	100,0%	26,3%	0,0%	0,0%	0,0%
Makine Teknikeri	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mobilya Montajcısı	50,0%	100,0%	50,0%	85,7%	42,9%	0,0%	0,0%
Pazarlamacı	9,1%	90,9%	45,5%	27,3%	36,4%	0,0%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	9,1%	90,9%	45,5%	72,7%	27,3%	9,1%	0,0%
Aşçı	75,0%	50,0%	37,5%	12,5%	62,5%	0,0%	0,0%
Kamyon Şoförü	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Şoför (Yolcu Taşıma)	83,3%	100,0%	83,3%	0,0%	16,7%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Satış Danışmanı / Uzmanı, Makine Teknikeri, Mobilya Montajcısı, Pazarlamacı, Garson (Servis Elemanı), Şoför (Yolcu Taşıma) ve Kamyon Şoförü olmak üzere ilk on meslekten yedi tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması olduğu görülmektedir. Talep Edilen Ücretin Yüksek Bulunması sadece Aşçı mesleğinde gerçekleşmiştir. Vardiyalı Çalışma Olması ile Tehlikeli veya Çok Tehlikeli Meslek Olması seçenekleri ilk on meslek arasında temininde güçlük çekilme nedeni olmamıştır.

Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler

MESLEKLER
Garson (Servis Elemanı)
Ön Muhasebeci
Şoför-Yük Taşıma
Satış Danışmanı / Uzmanı
Ambar/Depo Görevlisi
Pazarlamacı
Reyon Görevlisi
Aşçı
Muhasebeci
Beden İşçisi (Genel)

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analiz sayesinde açık iş, TGÇM ve çalışan sayısı birlikte analiz edilerek Erzurum ilinde işverenler tarafından en fazla talep edilen meslekler ortaya çıkarılmıştır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu bağlamda işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Erzurum ilinde 2018 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2019 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,4’ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Erzurum ilinde işverenlerin yüzde 15,3’ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde Erzurum ilinde de her 10 işyerinden 2’si istihdamın artacağını öngörmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde yüzde 2,5 iken Erzurum ilinde ülke geneline yakın olup yüzde 2,6 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
Toptan ve perakende ticaret	21,6%	4,5%	56,0%	17,9%
İnşaat	9,9%	1,4%	78,9%	9,9%
İmalat	21,6%	0,0%	62,7%	15,7%
Eğitim	30,0%	5,0%	30,0%	35,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	16,7%	0,0%	66,7%	16,7%
Diğer hizmet faaliyetleri	25,2%	0,0%	41,6%	33,2%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	28,8%	14,4%	28,8%	28,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	12,5%	0,0%	56,3%	31,3%
Bilgi ve iletişim	22,6%	0,0%	54,9%	22,6%
Ulaştırma ve depolama	3,9%	0,0%	92,3%	3,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	11,1%	0,0%	77,8%	11,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3,1%	9,4%	71,8%	15,6%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	50,6%	49,4%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	**15,3%**	**2,6%**	**66,1%**	**15,9%**

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Diğer Hizmet Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim, Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, İnşaat, Ulaştırma ve Depolama, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri olduğu görülmektedir. En fazla azalış bekleyen sektör ise İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri olarak gerçekleşmiştir. Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Gayrimenkul Faaliyetleri, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörlerindeki işverenlerin tamamı gelecek dönemde istihdamlarının değişmemesini beklemektedirler.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
İnşaat	581	21,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	26	9,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	53	7,3%
Eğitim	40	4,9%
Toptan ve perakende ticaret	141	3,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	23	3,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	18	3,0%
İmalat	64	2,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	12	1,9%
Bilgi ve iletişim	5	0,1%
Ulaştırma ve depolama	1	0,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	0,1%
Genel Toplam	**964**	**4,8%**

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2018 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 4,5 artacağı beklenmekte olup Erzurum ilinde ise bu oran, yüzde 4,8 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi 581 kişilik artış ile İnşaat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 21,3 ile yine İnşaat sektöründe beklenmektedir. Erzurum ilinde istihdam azalışı beklenen herhangi bir sektör bulunmamaktadır.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	513	16,6%
Hizmet ve Satış Elemanları	224	7,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	113	4,3%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	60	3,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	47	2,7%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	12	0,2%
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	-2	-0,1%
Yöneticiler	-1	-0,1%
Genel Toplam	**964**	**4,8%**

Kaynak: İPA 2018

Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Yöneticiler meslek grubu hariç diğer tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu

ise 513 kişilik artış ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlardır. En az artış beklenen meslek grubu ise 12 kişilik artış ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlardır.

Çalışan sayısında üçüncü sırada yer alan Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu net istihdam değişim oranında yüzde 16,6'lık bir oran ile ilk sırada yer almaktadır. Çalışan sayısının da fazla olduğu göz önünde bulundurulursa bu meslek grubunda önemli ölçüde bir artış yaşanması beklenmektedir.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Güvenlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Beden İşçisi (İnşaat)	İş Makineleri Operatörü
Beton ve Betonarme Kalıpçısı	Forklift Operatörü
Taş ve Tuğla Duvarcısı/Yapı Duvarcısı	Direksiyon Eğitmeni
Sıvacı	Aşçı Yardımcısı
Reyon Görevlisi	Şube Müdürü
Yapı Yalıtımcısı	İnşaat Teknolojisi Teknisyeni
Betonarme Demircisi	Büro Memuru (Genel)
Isıtma ve Sıhhi Tesisatçı	Ön Muhasebeci
Elektrik Tesisatçısı(Bina)	Yönetici (İnşaat)

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Güvenlik Görevlisi, Beden İşçisi (İnşaat), Beton ve Betonarme Kalıpçısı olup, Temizlik Görevlisi, İş Makineleri Operatörü, Forklift Operatörü meslekleri ise en fazla istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Beton ve Betonarme Kalıpçısı, Taş ve Tuğla Duvarcısı/Yapı Duvarcısı meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Erzurum ili için inşaat sektörü ile ilgili mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda İş Makineleri Operatörü mesleği istihdam azalış beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır.

Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı

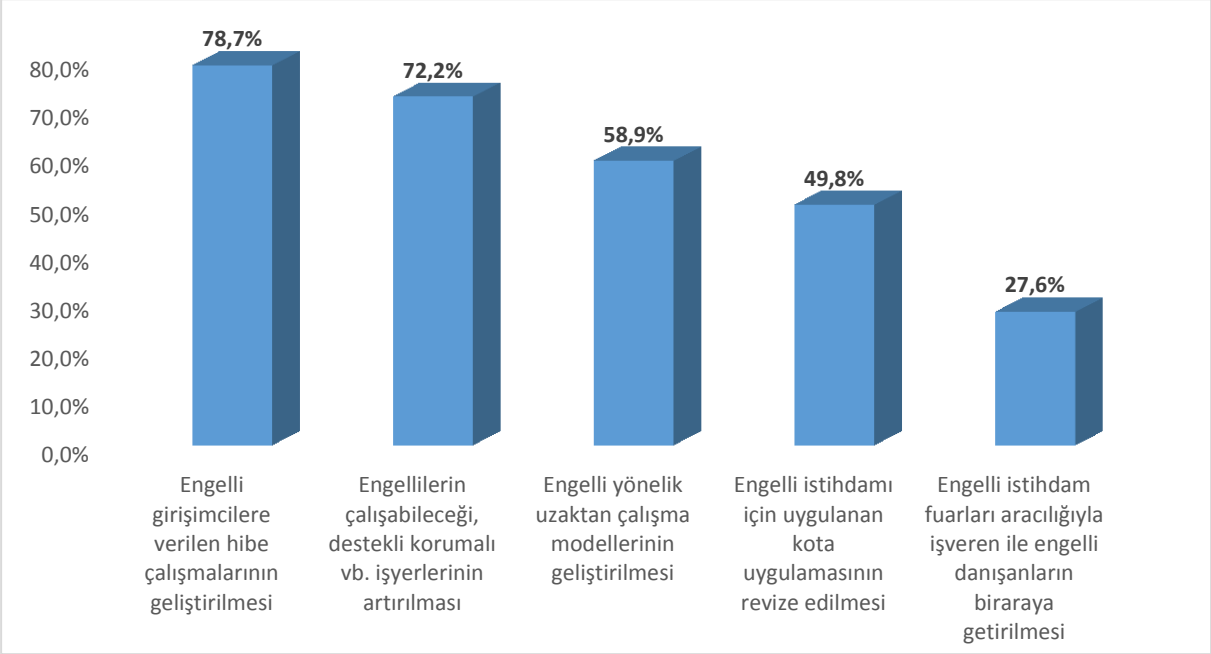

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin engelli istihdamının arttırılması için önerileri incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 78,7'si engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesini, yüzde 72,2'si engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılmasını ve yüzde 58,9'u ise engelli yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesini önermektedir.

Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 67,9'u engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılmasını, yüzde 56,2'si engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesini ve yüzde 42,7'si engelli yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesini önermektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Erzurum ilinde işverenlerin ilk üç önerisi sıralamaları farklı olsa da aynı gerçekleşmiştir.

Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

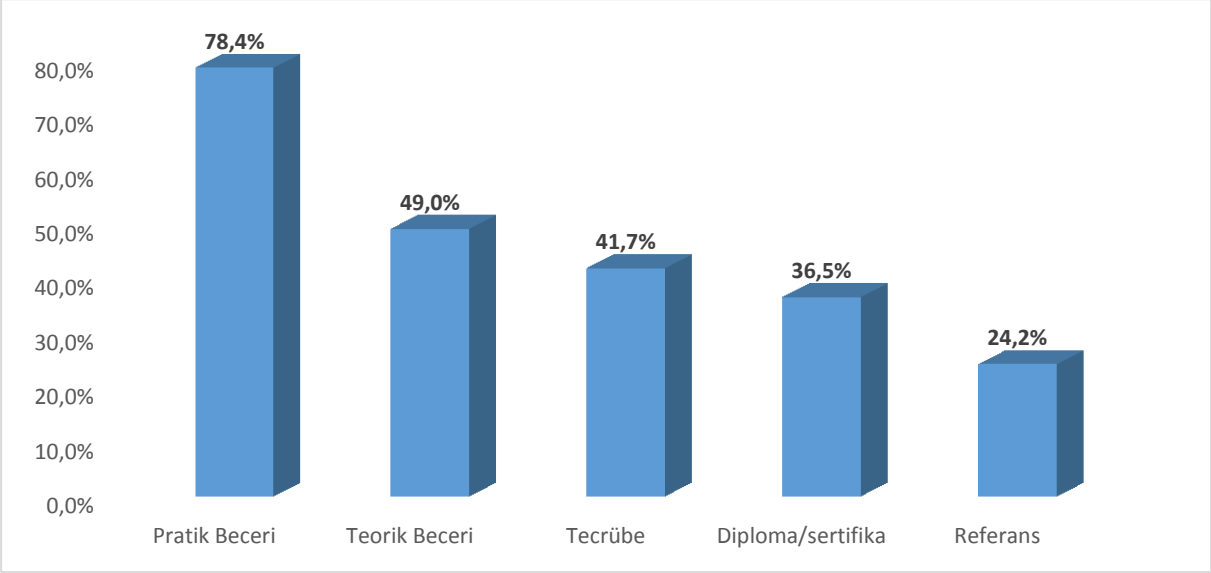

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 78,4'ü Pratik Beceri, yüzde 49'u Teorik Beceri ve yüzde 41,7'si Tecrübe aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, Erzurum ilinde olduğu gibi yüzde 74,5 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 44,6 ile Tecrübe ve yüzde 32,6 ile Diploma / Sertifika kriterleri izlemektedir. Pratik Beceri kriteri hem Erzurum ilinde hem de Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriter olarak ön plana çıkmaktadır.

Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı

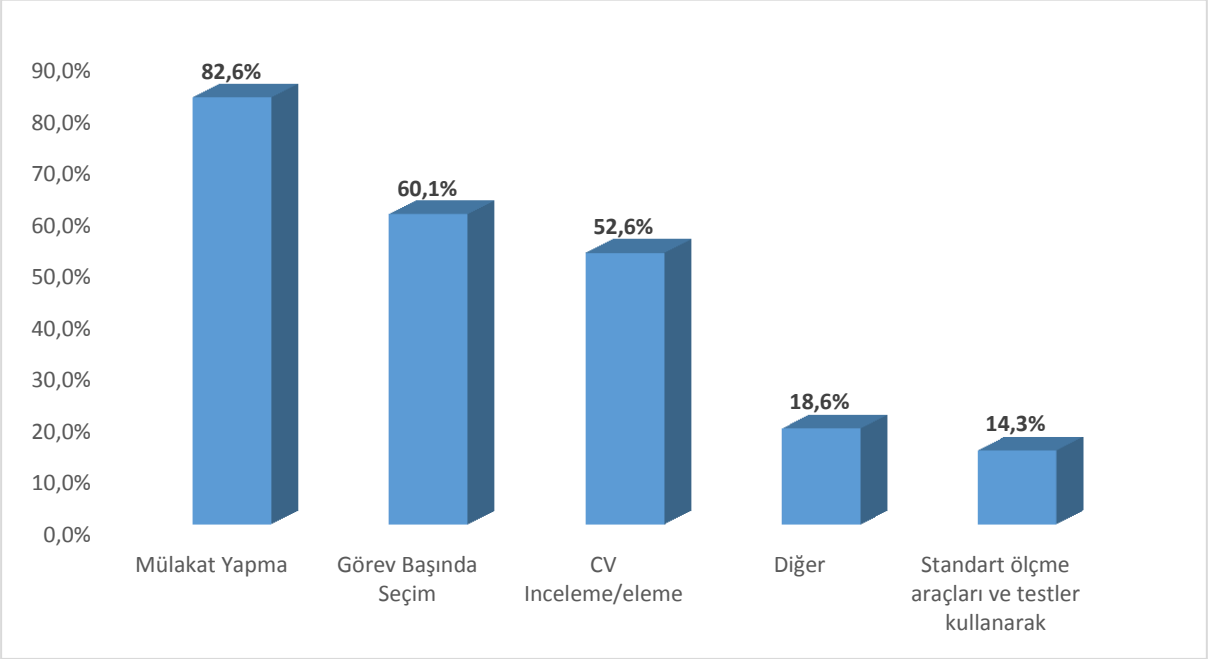

Kaynak: İPA 2018

Erzurum ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin personel seçerken hangi değerlendirme yöntemini kullandıkları incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 82,6'sı Mülakat Yapma, yüzde 60,1'i Görev Başında Seçim ve yüzde 52,6'sı CV İnceleme/Eleme ile personel seçmektedir.

Türkiye genelinde ise yüzde 71,7 ile Mülakat Yapma, yüzde 57,4 ile CV İnceleme/Eleme ve yüzde 36,8 ile Görev Başında Seçim kriterleri izlemektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Erzurum ilinde işverenlerin ilk üç değerlendirme yöntemi, sıralamaları farklı olsa da aynı gerçekleşmiştir.

SONUÇ

Erzurum İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2018 yılında Erzurum ilinde gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İl genelinde 2013 yılı TÜİK verilerine göre işsizlik oranının yüzde 6,6 olduğunu görmekteyiz. TUİK 2013 yılından günümüze il bazında değil ulusal ve bölgesel işsizlik oranı verisi yayınlamaktadır. 2017 TÜİK verilerine göre TRA1 (Erzurum-Erzincan-Bayburt) bölgesinde işsizlik oranı yüzde 5,5'tir. Erzurum ilinde İŞKUR'da kaydı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün vasıf gerektirmeyen mesleklere sahip olduğu görülmektedir. Erzurum'da mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiye eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve eleman temininde güçlük çektiği mesleklerde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Piyasa araştırması sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 79,5'i erkeklerden, sadece yüzde 20,5'i kadınlardan oluşmaktadır. Kadın çalışanların ağırlıklı çalıştıkları sektörler Bilgi ve İletişim, Toptan ve Perakende Ticaret, Eğitim ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri gibi daha çok belirli bir eğitim düzeyi gerektiren işyerleridir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Erzurum ilinde belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların işgücü piyasasına girme şansının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Hedef istihdamın artırılması ise, istatistikler kadın istihdamını artırmadan bu hedefe ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Erzurum ilinde İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu

kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

2017 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında 76 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan bin 609 kişi faydalanmıştır. Kurs sayılarında 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmemiştir. Bunun nedeni yıllar içerisinde mesleki eğitim kurslarının yerini işbaşı eğitim programının almasıdır. İŞKUR tarafından açılan kurs ve işbaşı eğitim programlarının daha çok kişiye mesleki beceri kazandırdığı ve kişilerin işgücü piyasasında tutunma ihtimalini arttırdığını göstermektedir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte aracı rol alması amaçlanmaktadır. Bir yıllık süre içerisindeki rakamlar incelendiğinde bu programlara ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Talep boyutu itibariyle, Erzurum ilinde 20+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışan sayılarına göre lokomotif sektörler İnşaat, Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ile Ulaştırma ve Depolama sektörleridir.

Erzurum ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 60 işyerinde 177 açık iş tespit edilmiştir. Erzurum ilinde Toptan ve Perakende Ticaret sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 177 kişilik açık işin yüzde 49,2'sine tekabül eden 87 kişilik kısmı, bu sektördeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise İmalat ve İnşaat sektörleridir.

Erzurum ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 11,7'sinde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Erzurum ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 30,5'tir.

Açık işi olan işyerlerinin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "fark etmez" cevabı dikkat çekicidir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim

düzeyinden çok meslekte yeterli bilgiye sahip olmaları ve meslekte fiziki ve bedensel yeterlilik istemeleri etkendir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunmama nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ve Bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenlerinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. İş Makineleri Operatörü, Makine Teknikeri, Kamyon Şoförü mesleklerinde Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedeni öncelikli olmuştur.

Erzurum ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi sonucu elde edilen sonuçlardan, en fazla talep edilen meslekler Garson (Servis Elemanı), Ön Muhasebeci, Şoför-Yük Taşıma, Satış Danışmanı / Uzmanı, Ambar/Depo Görevlisi, Pazarlamacı, Reyon Görevlisi, Aşçı, Muhasebeci, Beden İşçisi (Genel) olarak ortaya çıkmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2019 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,8’i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Erzurum ilinde işverenlerin yüzde 15,3’ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden yaklaşık 2’si istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı yüzde 2,6 olarak öngörülmüş olup yüzde 2,1 olan ülke ortalamasının üzerindedir.

Sonuç olarak; gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü arzının niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için oldukça önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup işgücü piyasası analizi raporu bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla hazırlanmıştır.

TÜRKİYE İŞ KURUMU

ERZURUM ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

Adres: Lalapaşa Mah. Orhan Şerifsoy Cad.No: 45

YAKUTİYE/ERZURUM

Tel: +90 (442) 213 82 64 – 213 70 07

Faks: +90 (442) 213 82 65

www.iskur.gov.tr